

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Statsvetenskapliga institutionen

Representerar de svenska Europaparlamentarikerna den svenska folkviljan i åsikter om EU:s roll?

Kandidatuppsats i Statsvetenskap
2014-2015
Frida Corneliusson
Handledare: Maria Solevid
Antal ord: 11680

Abstrakt

Syftet med uppsatsen är att ta reda på hur överensstämmelsen ser ut mellan den svenska folkviljan och de svenska Europaparlamentarikerna i åsikter om vad man tycker att EU ska besluta om. Eftersom det annars ofta handlar om *för* eller *emot* EU och inte EU-politik så vet vi ganska lite om vad man tycker att EU:s roll bör vara. I uppsatsen använder jag mig av kandidatstudien från European Election Study 2009 och väljarstudien Den svenska Europaparlamentsvalsundersökningen 2009 för att jämföra var väljarna och kandidaterna främst tycker att olika politikområden ska fattas, på nationell nivå eller på EU-nivå. Jag mäter åsiktsöverensstämmelsen både hos väljare och kandidater totalt, och dels per parti. Jag tar också reda på hur inställningen till EU-medlemskapet påverkar åsikterna om beslutsnivåer för olika politikområden, och hur de olika partiernas väljare och kandidater där överensstämmer. Studien visar att det finns en samsyn på vilka områden de svenska väljarna och kandidaterna helst vill se på EU-nivå och helst vill se på nationell nivå. Däremot varierar åsikterna om i vilken utsträckning. Även åsiktsöverensstämmelsen varierar, både mellan olika politikområden och mellan partier. Skillnaderna i EU-inställning påverkar mönstret för hur mycket EU-inflytande man vill ha, men verkar inte tydligt kunna förklara åsiktsöverensstämmelsen inom olika partier.

Innehållsförteckning

- 1. Inledning** s.4
  - 1.1 Syfte & Frågeställningar s.5
- 2. Teori och tidigare forskning** s.6
  - 2.1 Representation s.7
  - 2.2 Andra rangens val & EU-dimensionen s.7
  - 2.3 Tidigare väljarstudier s.9
  - 2.4 Tidigare representationsstudier s.10
  - 2.5 Om EU:s nuvarande beslutskompetens s.11
- 3. Avgränsningar, Material & Metod** s.12
  - 3.1 Avgränsningar s.12
  - 3.2 Val av material s.12
    - 3.2.1 Kandidatstudien European Election Study s.13
    - 3.2.2 Väljarstudien Den svenska Europaparlamentsvalsundersökningen s.13
    - 3.2.3 Bortvalda studier s.13
  - 3.3 Operationalisering s.14
    - 3.3.1 Överensstämmelse mellan studierna s.14
    - 3.3.2 Valdeltagande och EU-inställning s.15
  - 3.4 Metod s.16
- 4. Resultatredovisning** s.19
  - 4.1 Sammanlagd/inledande jämförelse mellan Väljarna och Kandidaterna. s.19
  - 4.2 Partier s.20
    - 4.2.1 Åsiktsöverensstämmelse mellan partier per väljare och kandidater s.20
    - 4.2.2 Åsiktsöverensstämmelse mellan väljare och kandidater inom partier s.22
      - Vänsterpartiet s.22
      - Socialdemokraterna s.22
      - Centerpartiet s.23
      - Folkpartiet s.23
      - Moderaterna s.24
      - Kristdemokraterna s.2
      - Miljöpartiet s.25
      - Piratpartiet s.25
      - Sammanfattning om åsiktsöverensstämmelsen hos partierna s.36
  - 4.3 EU-inställning s.27
- 5. Slutsatser & Diskussion** s.29
- 6. Referenser** s.32
- 7. Appendix** s.35

I. Inledning

God representation anses ofta vara ett viktigt värde inom demokratin. Vad god representation innebär är dock omtvistat. Det gällande både vem som ska representeras och hur man ser på vad representation är. De två vanligaste synsätten på hur representation ter sig är antingen att folkviljan ska förverkligas genom att representanterna följer och för fram väljarnas åsikter, eller att representationen sker ”uppifrån” genom att partierna lägger fram program som väljarna i samband med val får ta ställning till. Att de då ger mandat för den politik de tror mest på, eller att de kan straffa de partier som de inte anser gjort bra ifrån sig under tidigare valperioder, genom att rösta på ett annat part. Den sistnämnda synen på representation är den som brukar förknippas med europeisk partidominerad parlamentarism.¹

I vilken utsträckning de valda representerar väljarna och i vilken utsträckning väljarna utkräver ansvar kan vara nog så svårt i den nationella demokratin. Flyttar vi oss uppåt en nivå i flernivådemokratin till EU-nivån blir god representation en ännu större utmaning.² En viktig anledning till det är att väljarna länkas till beslutsfattande i EU genom två representationskedjor; dels via de nationella regeringarna och Europeiska unionens råd med ministrar och dels via det direktvalda Europaparlamentet.

De demokratiska problem som finns i EU brukar ofta benämnas som *Det demokratiska underskottet*. Utöver problemen med flera representationskedjor och svårigheterna med att utkräva ansvar så handlar det också om bristen på transparens och om huruvida diskussionen³ och kunskapen om EU⁴ bland väljare är tillräcklig inför Europaparlamentsval. Europaparlamentsval brukar också kallas för ett *andra rangens val* då det av väljare, partier och media inte anses lika viktigt som de nationella valen vilket ger konsekvenser på valdeltagandet och hur man röstar.⁵

I svensk, nationell, politik brukar vänster-högerdimensionen vara den mest framträdande vid val av parti. Men vid Europaparlamentsval finns det fler framträdande dimensioner av åsikter där väljarnas ställningstaganden kanske inte överensstämmer med deras vanliga partival eller vänster-högerposition. En av dessa extra dimensioner är den allmänna inställningen till EU, som *för* eller *emot* EU. Utöver det finns det ytterligare en dimension om hur man ser på EU:s roll och utveckling, om vilken politik man vill se EU driva.⁶ Konsekvenserna av andra rangens val, med mindre information och diskussion i samband med valet, i kombination med flernivåproblematiken gör att ställningstagandet vid Europaparlamentsvalet kan bli extra svårt.

Tidigare studier av åsiktsrepresentation mellan Europaparlamentsledamöter och väljare har främst byggts på representation genom vänster-högerposition eller enskilda

¹ Marsh, & Norris, *Political representation in the European Parliament*, 1997, s.153-155; Esaiasson & Holmberg, *Representation From Above: Members of Parliament and Representative Democracy in Sweden*, 1996 s.3-4; Holmberg & Esaiasson *De folkvalda*, 1988, s.78

² Follesdal & Hix, *Why there is a democratic deficit in the EU, a response to Majone & Moravcsik*, 2006, s.536; Kumlin, *Missnöje på hemmaplan*, 2001

³ Follesdal & Hix., *Why there is a democratic deficit in the EU, a response to Majone & Moravcsik*, 2006, s.552

⁴ Hedberg & Oscarsson, *Från rekordlåg till rekordhög valdeltagande*, 2010, s.57; Tallberg, *EU:s politiska system*, 2013, s.179-180

⁵ Follesdal & Hix, *Why there is a democratic deficit in the EU, a response to Majone & Moravcsik*, 2006, s.552; Reif & Schmitt, *Nine Second-Order National Elections - A Conceptual Framework For The Analysis Of European Election Result*, 1980, S.9-10

⁶ Oscarsson, & Holmberg, *Åsiktsröstning*, 2010, s.120; Follesdal, & Hix, *Why there is a democratic deficit in the EU, a response tot Majones & Moracsik*, 2006

frågor. Slutsatser därifrån är att Europaparlamentarikernas nationella tillhörighet inte har särskilt stor inverkan på åsikter, utan att det framförallt är ideologisk tillhörighet som skapar enighet och skillnader i parlamentet.⁷ Europaparlamentet har med tiden blivit allt mer enigt och partigrupperna allt mer samstämmiga.⁸ Samtidigt så har undersökningar bland EU-medborgare visat att det finns ganska tydliga nationella skillnader i åsikter om vad EU:s roll bör vara.⁹ Att då se hur åsiktsöverensstämmelsen, mellan väljare och valda, ser ut i dessa frågor blir framförallt intressant då Europaparlamentet själv framhåller sig som folkets företrädare och att de ska representera alla EU-medborgare¹⁰, detta samtidigt som frågor om EU:s roll i låg grad diskuteras i valrörelser.¹¹ Därför vill jag med denna undersökningen se hur åsiktsrepresentationen ser ut mellan väljare och valda i en nationell kontext, i detta fallet Sverige.

1.1 Syfte & Frågeställningar

Mitt syfte är att undersöka hur väl de svenska Europaparlamentarikerna representerar den svenska folkviljan gällande åsikterna om hur stor roll man tycker att EU ska ha inom olika politikområden.

Det finns få studier på området och flera av de som finns är ofta drygt femton år gamla och där Sverige inte ingår. De har också ofta fokus på andra frågor och har främst handlat om representationen av Europaparlamentet generellt, per partier eller partigrupp men inte varit uppdelat nationellt. Eftersom att man vet att det finns nationella skillnader bland väljarna i vad man tycker att EU ska besluta om¹² så blir det relevant att se hur de representeras av "sina parlamentariker", i mitt fall de svenska.

Man skulle kunna se det som att det framförallt finns två olika åsiktsdimensioner när det gäller representation på EU-nivå, dels vänster-högerdimensionen som är den mest framträdande i svensk nationell politik,¹³ och dels en "EU-inställnings-dimension" i hur man ser på EU. Tidigare forskning har visat att svenska riksdagspolitiker politiker ofta är mer positivt inställda till EU än väljarna¹⁴ samtidigt som svenska väljare länge har varit ett av de mer EU-skeptiska länderna.¹⁵ När de i Europaparlamentet sitter i partigrupper främst efter vänster-högergruppering¹⁶, skulle det kunna leda till att den vänster-högerdimensionen går före nationella särintressen om EU:s roll, vilket gör det särskilt intressant att undersöka om åsikterna hos väljarna och de svenska Europaparlamentarikerna skiljer sig åt i detta avseende.

---

⁷ Thomassen, & Schmitt, *Policy representation*, 1997, s.173

⁸ Hix, Noury, & Roland, *Power to the Parties: Cohesion and Competition in the European Parliament 1979-2001*, 2005

⁹ European Commission, *Special Eurobarometer 308*, 2009

¹⁰ Europeiska Unionen, Europaparlamentet, *Organisation och arbete*,

¹¹ Follesdal & Hix, *Why there is a democratic deficit in the EU: A response to Majone & Moravcsik*, 2006, s.536

¹² European Commission, *Special Eurobarometer 308*, 2009

¹³ Holmberg, *Representerar riksdagen svenska folket*, 2014 s.103

¹⁴ Holmberg, *Lagom makt till EU*, 1996, s.259-261

¹⁵ Ekman & Linde, *Den motvillige europén*, 2010, s.125

¹⁶ Tallberg, *EU:s politiska system*, 2013, s.95-96

Eftersom Europaparlamentet framhåller sig som *folket parlament*¹⁷, och har en viktig roll i forandet av EU:s utveckling genom att vara ett av EU:s lagstiftande organ och delaktiga i fastställandet av unionens budget¹⁸, blir det av intresse att undersöka åsiktsöverensstämmelsen mellan väljare och valda. Uppsatsens bidrag blir även en del i diskussionen om det komplexa med EU, om det demokratiska underskottet, och EU:s legitimitet. En låg grad av åsiktsöverensstämmelse skulle kunna leda till bristande legitimitet, liksom det omvända; att god åsiktsöverensstämmelse skulle kunna öka legitimiteten för Europaparlamentet och EU.¹⁹ Undersökningen blir då relevant dels ur ett medborgerligt perspektiv, för att väljarna ska kunna veta hur väl de representeras, och dels ur ett normativt perspektiv för att legitimiteten för EU:s institutioner skulle kunna öka (eller minska).

Den första frågeställningen är att ta reda på hur den totala åsiktsöverensstämmelsen mellan den svenska folkviljan och den svenska representationen i Europaparlamentet ser ut, i frågor om vad man anser att EU:s roll bör vara. Den andra frågeställningen är hur åsiktsöverensstämmelsen (mellan väljare och kandidater) ser ut hos olika partier. Den tredje frågeställningen är om inställningen till EU-medlemskapet påverkar mönstret för vad man tycker att EU ska besluta om, och om det i så fall skiljer sig mellan de olika partiernas väljare och kandidater. Det för att därigenom se om EU-inställningen skulle kunna vara en förklaring till hur åsiktsöverensstämmelsen såg ut mellan partiernas väljare och kandidater i frågorna om EU:s roll.

---

¹⁷ Europeiska Unionen, The European Parliament: *The citizen's voice in the EU*, 2014

¹⁸ Tallberg, *EU:s politiska system*, 2013, s.99-104

¹⁹ Thomassen & Schmitt, Political representation and legitimacy in the European Union, 1999,s.4; Vasilopoulou & Gattermann, *Matching policy preferences: the linkage between voters and MEPs*, 2013,s.621

2. Teori och tidigare forskning

2.1 Representation

Det finns många olika synsätt på vad representation är och hur de politiska representanterna ska representera väljarna. En av de grundläggande idéerna om representation är framförda av Hanna Pitkin som beskriver representation som att representanterna ska agera på ett lyhört sätt inför de representerades intressen. Detta kräver att både representanterna och de representerade är aktiva och självständigt handlar efter sina åsikter och omdömen.²⁰ Men det finns olika problem att ta ställning till, om representanterna främst ska ta hänsyn till väljarnas åsikter, sina egna ståndpunkter och idéer eller nationens intressen.²¹ Det handlar också om vilket förhållande väljarna och representanterna ska ha, där finns det främst två sätt; *representation run from below* eller *representation run from above*.

Run from below-perspektivet innebär att representanternas roll ska vara att följa väljarna, oftast genom åsiktsrepresentation.²² Vem, vad och på vilket sätt medborgarna ska representeras är omtvistat.²³ De som förespråkar detta menar att det är genom att representanterna lyssnar och följer väljarnas åsikter som folkviljan

förverkligas vilket är demokratins syfte.²⁴ En kritik mot åsiktsrepresentation är att det är relativt oviktigt i politiska system med mycket kompromisser eftersom att god överensstämmelse blir meningslös när åsikt och handling inte följs åt.²⁵

Med Run from above menar man istället att representanternas roll ska vara att "gå före" genom att lägga fram förslag som väljarna får ta ställning till inför val.²⁶ *The Responsible Party Model* bygger på Run from above-teorin och ansvarsutkrävande. Det är en av de mest vedertagna modellerna på representation i parlamentariska system och innebär att partierna lägger fram förslag som väljarna tar ställning till, det parti vars förslag väljarna får högst förtroende för röstar de på och om de efter mandatperioden inte anser det väl genomfört så kan de rösta bort dem.²⁷

2.2 Andra rangens val & EU-dimensionen

Europaparlamentsvalet klassades av Reif & Schmitt redan 1980 som ett *Andra rangens val*.²⁸ Definitionen för det har varit val som av partier, väljare och massmedia anses mindre viktiga än det mest betydelsefulla valet,²⁹ i svensk kontext alltså i jämförelse med riksdagsvalet. En konsekvens av att valet bedöms som mindre viktigt blir ett lägre och mindre representativt valdeltagande³⁰ där mindre oppositions- och

²⁰ Pitkin, *The concept of representation*, 1967, s.209; Wägnerud, *Politisk representation, partier på reträtt i svensk statsvetenskap?*, 2010

²¹ Pitkin, *The concept of representations*, 1967, s.214-215

²² Westerståhl, *Den kommunala självstyrelsen 1, Ett forskningsprogram*, 1970,s.43; Holmberg & Esaiasson, *De folkvalda*, 1988, s.19-20 & 78-80,

²³ Holmberg & Esaiasson, *De folkvalda*, 1988, s.80

²⁴ Westerståhl, *Den kommunala självstyrelsen 1, Ett forskningsprogram*, 1970, s.40-43

²⁵ Holmberg & Esaiasson, *De folkvalda*, 1988,s.80

²⁶ Esaiasson & Holmberg, *Representation from above*, 1996

²⁷ Marsh & Norris, *Political representation in the European Parliament* s. 153-155, 1997; Esaiasson & Holmberg, *Representation from above*, 1996, s. 3-4

²⁸ Reif & Schmitt, *Nine Second-Order National Elections*, 1980

²⁹ Follesdal & Hix, *Why there is a democratic deficit in the EU: A response to Majone & Moravcsik*, 2006; Tallberg, *EU:s politiska system*, 2013, s.179-180

³⁰ Oscarsson & Hedberg, *Från rekordlåg till rekordhög valdeltagande*, 2010,s.44

protestpartier ofta vinner på bekostnad av större- och regerande partier i förhållande till resultatet i de nationella valen³¹, bland annat eftersom att man anser att mindre står på spel.³²

En fråga i detta blir hur väljarna ska ta ställning till de olika nivåerna och frågorna inför röstning i Europaparlamentsvalen då det finns många olika debatter och synsätt på vad som bör prioriteras inför på grund utav de flera nivåerna. Marsh & Norris skrev 1997 om att det är svårt för väljarna att veta vad de väljer. De skriver om EU utifrån *The Responsible Party Model* och menar att ansvarsutkrävande och partival är problematiskt på EU-nivå.³³ Delvis eftersom parlamentet bara är en del av det lagstiftande men också eftersom att partierna på EU-nivå tillhör partigrupper som inte har ett tydligt partiprogram som väljarna kan ta ställning till.³⁴

En debatt inför Europaparlamentsvalen har varit vad betydelsen av *EU-frågor* respektive *inhemska frågor* vid partival. Definitionen av *EU-frågor* egentligen är har dock varierat mellan att syfta till antingen EU-inställning generellt som union med ståndpunkterna *för* eller *emot*, eller som frågor som mer likt nationella frågor om vilken politik EU bör föra. Det finns tre olika grundläggande synsätt på vad fokus bör vara inför Europaparlamentsval; För/emot EU, EU-politik, eller nationell politik. Gilljam & Holmberg skrev efter det första svenska Europaparlamentsvalet att det svenska valet i hög utsträckning handlade om "det Europaparlamentsvalet borde

handla om" dvs europafrågor snarare än inrikesfrågor. Detta till skillnad från i de flesta andra ländernas Europaparlamentsval. Men med europafrågor menade Gilljam och Holmberg främst att frågor *för* eller *emot* EU karakteriserade valet.³⁵ Detta är något som Thomassen och Schmitt menar att är ett missförstånd, att Europaparlamentsvalen inte alls borde handla om *EU-frågor* om man med det menar EU:s roll och utformning eftersom att det är mer en konstitutionell fråga som inte valen bör kretsa kring.³⁶

Hix & Follesdal har däremot skrivit om EU-frågor i termer av EU-politik, och menar att en frånvaro av sådan politik, både i Europaparlamentsval och nationella val, gör att medborgarnas inflytande över politiken i EU bara blir indirekt. De menar också att bristen på EU-frågor inför Europaparlamentsval är en del i det demokratiska underskottet i EU och att det beror på att EU anses vara "för långt bort" och för annorlunda i jämförelse med de nationella demokratiska institutionerna som medborgarna är vana vid.³⁷

Även om EU-inställning korrelerar med vänster-högerpositionering, så har vänster-högerpositioneringen ökat i betydelse (i förhållande till EU-inställningen), för hur man röstar i Europaparlamentsval³⁸ Detta är ett mönster som man sett i många av EU:s länder, att ju längre ett land har varit medlem desto mindre handlar valen om EU-inställning och mer om "normala" politiska frågor.³⁹ Det eftersom det då finns en

³¹ Follesdal & Hix, *Why there is a democratic deficit in the EU, a response to Majone & Moravcsik, 2006*, s.552; Reif.& Schmitt, *Nine Second-Order National Elections*,1980, S.9-10

³² Marsh & Mikhaylov, *European Parliament elections and EU governance*, Living Rev. Euro. Gov. 5,2010, s.8

³³ Marsh & Norris. *Political representation in the European Parliament*, 1997,s.153-155

³⁴ ibid. s.153-155; Kumlin, *Missnöje på hemmaplan*, 2010, s 77-78

³⁵ Gilljam & Holmberg, *Sveriges första Europaparlamentsval*, 1998

³⁶ Thomassen & Schmitt, *Policy representation*, 1997, s.169

³⁷ Follesdal & Hix, *Why there is a democratic deficit in the EU, a response to Majone & Moravcsik,, 2006* s.536

³⁸ Ekman & Linde, *Den motvillige europén?*, 2010, s.125-126

³⁹ Vasilopoulou & Gattermann, *Matching policy preferences: the linkage between voters and MEPs*, 2013; Thomassen & Schmitt *Policy representation*, 1997.s.169; Oscarsson & Holmberg, *Åsiktsröstning*, 2010 s.120-122

mer samstämmig positiv inställning till EU, att medborgarna vant sig genom vad Holmberg kallar ”social inlärning”.⁴⁰ Den senaste tiden har det dock visat sig att EU-dimensionen, dvs åsikterna om EU, återigen blivit en viktig faktor för hur man röstar i vissa etablerade EU-medlemstater, exempelvis i Storbritannien.⁴¹

Eftersom åsikterna om nationell politik, EU-politik och EU-inställning hos väljarna kanske inte sammanfaller med partiernas ståndpunkter på de olika dimensionerna så är det svårt att bara genom att se till valresultaten veta vad väljarna har för åsikter på de olika dimensionerna. Möjligheten att få vetskap om partiernas EU-politik försvåras dessutom genom det som gett upphov till *Andra rangens val*, vilket skulle kunna göra att den dimensionen inte är den mest prioriterade vid val av parti. Därav blir det intressant att se just åsiktsöverensstämmelsen mellan väljare och valda i åsikter om vad EU:s roll bör vara i politik på EU-nivå.

2.3 Tidigare väljarstudier

Maria Oskarsson har gjort en studie över svenska väljares åsikter om EU:s inflytande över olika politikområden. Hon har kategoriserat olika politikområden efter ”gränsöverskridande”, ”nationella” och ”agrara” för att se åsiktsskillnaderna inom Sverige. I studien kan man se att det som klassificerats som ”gränsöverskridande”, bland annat miljöpolitik, är det området som samtliga undersökta grupper ville se

mest inflytandet över.⁴² Det i så fall skulle kunna följa det mönstret som exempelvis Eurobarometern tidigare visat, att miljöpolitik är det område där svenska väljare helst vill se beslut på EU-nivå.⁴³

Studien visar även att det finns tydliga samband mellan olika sociala grupper och ställningstagande på EU-dimensionen. Att högutbildade, män, och storstadsbor i högre grad är positiva till EU och dess integration i jämförelse med lågutbildade, arbetarklass, kvinnor och de som lever utanför storstäderna.⁴⁴ Studier över vilka som grupper som främst röstar i Europaparlamentsval sammanfaller till stor del med de som är positiva till EU⁴⁵, och det är visat att EU-positiva röstar i större utsträckning än EU-skeptiska. Valdeltagandet hos EU-skeptiska, i Sverige, var vid valet 2009 endast 33%.⁴⁶

En förklaring till det låga valdeltagandet är *korstryck* som innebär att man avstår att rösta om man inte håller med sitt vanliga parti eller ideologi i en viss fråga. Gällande EU är det visat att de som inte håller med partilinjen i EU-frågan röstar i klart lägre grad än de övriga.⁴⁷ Att Miljöpartiet och Folkpartiet går bättre i Europaparlamentsval än i riksdagsval, då de framförallt vinner på bekostnad av Socialdemokraterna och Moderaterna, är delvis konsekvenser av *Andra rangens val* och *korstryck*.⁴⁸

2.4 Tidigare representationsstudier

⁴⁰ Oscarsson & Holmberg, *Åsiktsröstning*, 2010, s.120-122; Holmberg, *Opinionsstödet för EU*, 2001

⁴¹ Oscarsson & Holmberg, *Åsiktsröstning*, 2010, s.122

⁴² Oscarsson, Maria, *Vi och dom*, 2010, s.88-89

⁴³ European Commission, *Special Eurobarometer 308*, 2009

⁴⁴ Oscarsson, *Vi och dom*, 2010, s.81-84

⁴⁵ Oscarsson & Hedberg, *Från rekordlåg till rekordhög valdeltagande*, s.46-48; Oscarsson, *Vi och dom*, 2010, s.81-84; Gilljam & Holmberg, *Sveriges första europaparlamentsval*, s.17-20,

⁴⁶ Oscarsson & Hedberg, *Från rekordlåg till rekordhög valdeltagande*, s.53; Gilljam & Holmberg, *Sveriges första europaparlamentsval*, 1998, s.17-20

⁴⁷ Gilljam & Holmberg, *Sveriges första Europaparlamentsval, 1998*, s.22

⁴⁸ Oscarsson & Hedberg, *Från rekordlåg till rekordhög valdeltagande*, 2010, s.46-48

Åsiktsöverrensstämmelse har man mätt i Sverige sedan Särilviks representationsundersökning mellan väljare och riksdagsledamöter från 1969. Ännu tidigare gjordes representationsundersökningar med intervjuer och voteringsanalyser i den amerikanska kontexten av Warren Miller och Donald Stokes.⁴⁹ Sedan dess har det gjorts många studier huruvida folkvalda representerar sina väljare.⁵⁰ Bland annat har Sören Holmberg sedan 1960-talet gjort undersökningar om hur riksdagspartierna representerar sina väljare. Resultat från de senaste sådana undersökningarna visar att ledamöterna bättre representerar väljarna genom vänster-högerpositionering än i sakfrågor.⁵¹ De har också i samtliga representationsstudier sedan mitten av 1980-talet kunnat se ett "solfjädermönster" i att väljarna totalt sett är mer eniga än ledamöterna, där vänsterpartiets representanter står till vänster om väljarna, medan högerpartiernas representanter står till höger om väljarna.⁵²

Men när representationen av Europaparlamentet tidigare har studerats har det främst gjorts genom jämförelser på vänster-högerdimensionen, eller med partier och partigrupper genom vänster-högerpositionering.⁵³

Den tidigare studie som ligger närmast min uppsats är Thomassen & Schmitts studie från år 1997. Där mäter de åsiktsöverrensstämmelse mellan kandidater till Europaparlamentet och väljare, uppdelat på partitillhörighet. Den ena delen av studien bestod i självplacering på en vänster-högerskala, där det visade sig att kandidaterna placerade sig något mer till vänster än väljarna. I den andra delen fick både väljare och kandidater ta ställning till sakfrågor som delvis handlar om EU:s roll;

om den gemensamma valutan och hur EU bör hantera frågor om arbetslöshet och öppna gränser. Där fann man att kandidaterna är mer positiva än väljarna till en fördjupad integration, framförallt gällande den gemensamma valutan.⁵⁴ Den studien är dock arton år gammal och innehåller endast ett fåtal länder (där inte Sverige ingår), och frågorna om EU:s roll är få.

Vasilopoulou & Gattermann gjorde 2013 en studie som liknar den Thomassen & Schmitt gjort. Men för att undvika att deltagarna i undersökningen definierar sina vänster-högerpositioner olika beroende på nationella erfarenheter så har de valt att utgå från fyra frågor som de menar rör vänster-högerdimensionen. Frågorna de har valt (inkomstskillnader, statlig inblandning i ekonomin, invandring och brottsstraff), handlar alltså här inte om EU:s roll eller hur EU hanterar dem, utan snarare deltagarnas allmänna inställningen till frågorna och där svaren sedan används för att placera dem på vänster-högerskalan. De jämför sedan väljares och Europaparlamentarikers åsiktsöverrensstämmelse i de frågorna genom att testa olika hypoteser. De finner att Europaparlamentariker till höger representerar sina väljarna bättre än de till vänster, att EU-skeptiska kandidater dåligt representerar sina väljare i andra frågor, och att mer kontakt med medborgare förbättrar åsiktsrepresentationen. De använder sig av två olika studier av Europaparlamentarikerna som de lägger ihop för att få så många svarande som möjligt men trots det menar dem att svarsfrekvensen är låg.⁵⁵

⁴⁹ Holmberg & Esaiasson, *De folkvalda*, 1988, s.16-17

⁵⁰ *ibid.* 1988

⁵¹ Holmberg, *Representerar riksdagen svenska folket*, 2014, s. 112-113

⁵² *ibid.* 2014, s.104-105

⁵³ Thomassen & Schmitt, *Policy representation*, 1997; Vasilopoulou, & Gattermann, *Matching policy preferences: the linkage between voters and MEPs*, 2013

⁵⁴ Thomassen & Schmitt, *Policy representation*, 1997, s.165-184

⁵⁵ Vasilopoulou, & Gattermann, *Matching policy preferences: the linkage between voters and MEPs*, 2013

Sammanfattningsvis så kan vi se att det finns mycket som kan påverka förhållandet mellan medborgarna och demokratin på EU-nivå. Allt från hur man ser på representation, hur man ser på EU (både i sig själv eller dess politik), och hur väl detta stämmer överens i förhållande till sin övriga politiska ideologi eller partival. Förutsättningarna för att rösta och hur man röstar varierar bland olika socioekonomiska grupper⁵⁶, och utöver detta skiljer sig åsikterna om politikernas uppdrag som företrädare eller föregångare. Även åsikterna om betydelsen av god åsiktsrepresentation kan skilja sig, då vissa förespråkar exempelvis social representation. Oavsett förhållningssätt är det intressant att veta hur representationen ser ut då vi vet en hel del om väljarnas åsikter och mönster kring inställningen till EU, men ganska lite om vad man tycker att EU bör göra. Om representanternas åsikter vet vi överhuvudtaget väldigt lite annat än partiernas uttalade program eller politik, vilken i och med *Andra rangens val* ofta är ouppmärksam och opreciserad.

En studie som min, för att mäta åsiktsöverensstämmelsen mellan väljare och valda i frågor om vad EU:s roll bör vara är, vad jag kan hitta, inte tidigare genomförd. Dels för att jag kommer att använda enbart ett land, och dels att jag kommer att fokusera på inställningen till politikområdena på EU generellt, utan att använda specifika frågor eller vänster-högerskala, dessutom kommer jag använda nio olika politikområden för att se hur åsikterna skiljer sig däremellan.

2.5 Om EU:s nuvarande beslutskompetens

EU:s beslutskompetens har utvidgats med varje fördrag men som det ser ut nu så kan olika politikområden kategoriseras inom *Exklusiv kompetens*, *Delad kompetens* eller

Samordning och stödjande åtgärder. *Exklusiv kompetens* innebär i princip att enbart EU får fatta beslut på området och där ingår nu politik gällande *tullunionen*, *konkurrenspolitik*, *monetär politik*, *viss fiskepolitik* och *handelspolitik*. På de flesta områden har både EU och medlemsstaterna beslutsrätt, dvs *Delad kompetens*. Det handlar då oftast om att det inom området fattas många olika typer av beslut där det anses bäst lämpat med beslut på olika nivåer. Det kan handla om att EU fattar övergripande principer och att medlemsstaterna får lagstifta så länge det inte strider mot dessa principer. Områden med delad kompetens tillhör bland annat *Inre marknaden*, *socialpolitik*, *miljöpolitik*, *jordbruks- och fiskepolitik*. Den tredje nivån, *Samordning och stödjande åtgärder*, innebär att EU ska bistå, samordna eller komplettera den nationella politiken. Detta inom politikområden som *industripolitik*, *kulturpolitik*, *utbildnings-, ungdoms- och idrottspolitik*, *ekonomisk politik*, och *sysselsättningspolitik*. Dessutom gäller detta medlemsstaternas *utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik*, som EU har rätt att samordna.⁵⁷

⁵⁶ Oskarsson, *Vi och dom*, 2010, s.81-84

⁵⁷ Tallberg, *EU:s politiska system*, 2013, s.53-57

3. Avgränsningar, Material & Metod

Min studie genomförs genom statistisk design och är en jämförande studie för att se överensstämmelsen mellan väljare och representanter. Målet är att se hur väl åsikterna hos representanter och folkvilja korrelerar, och inte att söka kausala samband.

3.1 Avgränsningar

Min undersökning fokuserar på att jämföra representationen mellan olika politikområden, hur mycket EU Europaparlamentarikerna respektive väljarna vill se på de olika områdena. Om de har en liknande syn på vad EU bör besluta om och om det finns en skillnad som beror på partitillhörighet eller EU-inställning. Eftersom detta tidigare inte är gjort och att jag inte har någon anledning att tro att detta skulle förändras över tid som kommer min studie enbart bygga på data från 2009. Data från valet 2014 fanns inte tillgängligt när jag började med uppsatsen.

Jag kommer enbart se på den svenska representationen, genom att bara använda mig av data från svenska väljare och svenska Europaparlamentariker. Det är framförallt en avgränsning för att möjliggöra en så bra undersökning som möjligt. Svarsfrekvensen i är låg i enkätundersökningarna hos parlamentarikerna. I undersökningarna hos Europaparlamentarikerna är de svenska ledamöternas svarsfrekvens omkring 50%, men i flera länder är den under 10%. Dessutom är frågorna som jag vill undersöka bäst formulerade och jämförbara i den Sverigespecifika väljarstudien Den svenska Europaparlamentsvalsundersökningen (se nästa avsnitt).

---

⁵⁸ European Commission, *Special Eurobarometer 308*, 2009,

⁵⁹ Europeiska Unionen, *EU - en överblick: Europaparlamentet*

⁶⁰ Europeiska Unionen, The European Parliament: *The citizen's voice in the EU*, 2014

⁶¹ Europeiska Unionen, Europaparlamentet, *Om parlamentet; Organisation och arbete*

Det är dock inte enbart av praktiska skäl som jag väljer att undersöka bara Sverige. Tidigare studier har främst varit uppdelade på ideologi och partigrupper samtidigt som man sett att det finns nationella åsiktsskillnader om EU:s roll. I Eurobarometerens opinionsundersökningar från samtliga EU-länder kan man se tydliga nationella skillnader hos medborgare i vad man tycker att EU:s roll ska vara. Exempelvis vill 51% av de svarande från Sverige se mer lagstiftning i miljöfrågor medan andelen är under 20% i elva andra länder. Detta samtidigt som de svarande från Sverige är mycket mer skeptiska till mer EU-beslut i ekonomiska frågor än i flertalet av övriga länderna.⁵⁸

Även om parlamentsledamöterna själva inte kan lägga fram lagförslag så har de en viktig roll i EU bland annat genom att (tillsammans med Rådet) godkänna budgeten och lagstifta.⁵⁹ Vilka båda har betydelse för EU:s roll och utveckling. Rådets uppgift i EU är att representera medlemsstaternas regeringar medan Europaparlamentet är "folkets röst" som "alltid ska stå på folkets sida".⁶⁰ När parlamentet framhåller att de "...ska representera alla EU:s medborgare"⁶¹ så blir det av intresse att se hur väl parlamentsledamöterna och folkviljan delar samma syn på vad EU:s roll är.

3.2 Val av material

För att se hur dessa åsiktsmönster om EU:s roll inom olika politikområden representeras av de svenska politikerna i Europaparlamentet använder jag mig av två olika opinionsundersökningar. För att mäta den svenska folkviljan använder jag Den Svenska Europaparlamentsvalsundersökningen 2009 genomförd av Göteborgs

Universitet och Statistiska Centralbyrån. För att mäta Europaparlamentarikernas åsikter använder jag European Election Studies (EES) Kandidatstudie från 2009.

3.2.1 Kandidatstudien från European Election Study

European Election Studies (EES) startades 1979 av valforskare från olika länder och har sedan dess på olika sätt studerat Europaparlamentsval. De genomför väljare- och kandidatundersökningar, och gör analyser av partimanifest och mediareportering.⁶²

Kandidatstudien (elitstudie) är en opinionsundersökning gjord av EES genom att alla kandidater, från alla EU-länder, som ställde upp till Europaparlamentsvalet tillfrågades att delta i undersökningen. Kandidaterna fick välja att svara via webbformulär eller via mail.⁶³ Svarefrekvensen är dock låg, med ett genomsnitt på 26,9%, de svenska kandidaterna har högst andel svarande med 47,9%. I undersökningen har 183 av 382 tillfrågade svenska kandidater svarat.⁶⁴ Men den interna svarefrekvensen varierar, på frågorna som handlar om EU:s roll har mellan 159-163 svenska kandidater svarat.

Eftersom jag vill kunna undersöka hur åsiktsöverensstämmelsen mellan väljare och representanter uppdelat per parti så kommer jag använda mig av samtliga svarande i kandidatstudien, inte enbart de invalda. Detta beror på att anonymiteten skulle brytas då flera partier endast har en invald Europaparlamentariker, och att av de 18 invalda svenska parlamentariker har endast sju ställt upp i undersökningen. Även om det vore intressant att bara se till en verkliga representationen så tror jag att en uppdelning per parti med kandidater kan ge en bättre bild av av den svenska

representationen än en undersökning med endast 7 av 18 på politikersidan. Kandidater till Europaparlamentet har också haft en rimlig möjlighet att bli invalda då personröstning är vanligare där än i nationella val.⁶⁵ I frågorna som jag kommer använda mig av så har partierna mellan 6 och 23 svarande kandidater per fråga.

3.2.2 Väljarstudien Den Svenska Europaparlamentsvalsundersökningen

Europaparlamentsvalsundersökningen (EUP) är en nationell opinionsundersökning inför Europaparlamentsvalet 2009. Liknande undersökningar har gjorts vid samtliga Europaparlamentsval sedan 1995 och är en del i samarbetet mellan Göteborgs Universitet och Statistiska Centralbyrån (SCB) som vid varje val och folkomröstning sedan 1956 har gjort väljarundersökningar. Undersökningen är finansierad av Riksdagen⁶⁶, skapad av Sören Holmberg och Henrik Oscarsson från av Göteborgs Universitet och genomförd av SCB. SCB har gjort personintervjuer genom obundet slumpmässigt urval bland röstberättigade personer mellan 18 och 80år. Antalet svarande på frågorna som jag kommer använda mig av är omkring 1350, beroende på fråga.⁶⁷

3.2.3 Bortvalda studier:

European Parliament Research Group

Det finns ytterligare en elitstudie, genomförd av European Parliament Research Group (EPRG). EPRG startade 1998 och gör bland annat enkätundersökningar bland invalda Europaparlamentarikerna. Svarefrekvensen är låg även i denna elitstudie. Av de 18 svenska parlamentariker valde nio stycken att svara. Vissa partiers kandidater inte har

⁶² European Election Studies, *European Election Studies (EES)*, <http://eeshomepage.net> hämtad 2015-01-03

⁶³ Giebler, Haus & Weßels, *European Election Candidate Study, Codebook Advance Release V2*, 2009

⁶⁴ Giebler & Weßels, *European Election Candidate Study, Methodological Annex*, 2009

⁶⁵ Oscarsson, & Holmberg, *Personröstning*, 2010

⁶⁶ Statistiska Centralbyrån, *Europaparlamentsval, valundersökningen: Fakta om Valundersökningen*,

⁶⁷ Holmberg, Oscarsson, och Statistiska Centralbyrån. *Europaparlamentsvalsundersökning 2009* [datafil], 2013

svarat alls och de övriga partierna har en till två svarande. Att bryta upp undersökningen per parti skulle bryta anonymiteten, och att använda de svarande skulle antagligen inte bli representativt på grund av partivariationen i svarsfrekvensen. Frågorna om EU:s roll uppdelat på politikområden är i EPRG:s studie ställda efter om man tycker att det ska fattas mer eller mindre beslut på EU-nivå på området, dvs utifrån nuvarande beslutskompetens.⁶⁸ Detta till skillnad från EES studie då man placerar politikområdet på en skala från nationell nivå till EU-nivå oavsett nuvarande nivå. Jag föredrar att använda det sistnämnda då man lättare kan se skillnaderna i åsikter mellan de olika politikområdena.

Vasilopoulou & Gattermann använde sig av både EES & EPRG till sin representationsstudie för att få så många svarande som möjligt. Trots att de lyckades hitta jämförbara frågor i de båda studierna så menar dem att deras totala svarsfrekvens blev låg.⁶⁹

European Election Voter Study

European Election Studies genomför förutom kandidatstudien en väljarstudie i alla EU-länderna. Frågorna i väljarstudien skiljer sig dock från kandidatstudien och innehåller inga frågor om vad man anser om EU:s roll inom olika områden utan endast frågor om generell EU-inställning. Svarsfrekvensen är också lägre än i EUP.⁷⁰

Eurobarometern

EU-kommissionens egna opinionsundersökningar kallas Eurobarometern och genomförs på medborgare i alla EU-länderna. De har många olika undersökningar, flera återkommande men också tillfälliga på olika teman. De som skulle vara mest

relevanta i mitt syfte, och som jag har använt tidigare för att se mönster om svenska väljares åsikter om EU:s roll i förhållande till andra länder, är från ”Europeans in 2009”. Frågorna där är dock ställda genom att deltagarna ska rangordna olika politikområden, om vilka man vill att EU ska prioritera. De har också frågor likt EPRG-studien, om man vill öka eller minska EU:s beslutskompetens inom området. Eftersom svarsalternativen är av antingen-eller-karaktär är det svårare att göra jämförbart med en länge skala, dessutom svårare när man i större utsträckningen behöver ta hänsyn till nuvarande beslutsnivå.

3.3 Operationalisering

3.3.1 Jämförbarhet mellan undersökningarna

Den svenska Europaparlamentsvalsundersökningen och European Election Candidate Study är de två undersökningarna som jag bedömer ha de frågorna som bäst mäter EU:s roll. Båda använder sig av skalor där man får placera politikområdet mellan att man vill att det ska beslutas på EU-nivå eller nationell nivå. Det gör också att det blir en jämförelse mellan de olika politikområdena som gör man kan se om väljarna och representanterna har en liknande syn på vad man tycker är EU:s roll. Det är också dessa två undersökningarna som är mest likt utformade, både gällande frågor och svarsalternativ.

I kandidatstudien lyder fråga nummer 22 ”*To what extent should each of the following policy areas be decided at the national level and to what extent at the European level? Please rate each area on the scale.*”. Medan den motsvarande frågan i den svenska väljarstudien är formulerad: ”*34. Enligt din mening, i vilken utsträckning bör besluten inom följande områden*

⁶⁸ Farrell, Hix, & Scully, 'EPRG MEP Survey 2010 Dataset: 2011 Release', 2011

⁶⁹ Vasilopoulou, & Gattermann, *Matching policy preferences: the linkage between voters and MEPs*, 2013

⁷⁰ EES, European Parliament Election Study 2009, *Voter study*, 2009,

fattas på nationell nivå respektive EU-nivå?”. I kandidatstudien får de svarande sedan placera in sitt svar på en skala mellan 1-9, där 1 är ”*Exclusively at the national level*” och 9 är ”*Exclusively at the European level*”. I den svenska väljarstudien är skalan istället mellan 1-7 och alternativen går mellan ”uteslutande på nationell nivå” (1) respektive ”uteslutande på EU-nivå” (7). För att göra dessa jämförbara och lättförståeliga har jag omvandlat båda skalorna till 0-10 och valt ut de politikområden som jag anser stämmer tillräckligt bra överens för att gå att likställa (se samtliga politikområden i Appendix A).

Tabell 1: Jämförelse av politikområden i EES & EUP

EES kandidatstudie 2009	Europaparlamentsvalets väljarundersökning 2009
<i>Agriculture & fisheries</i>	<i>Jordbrukspolitik respektive Fiskepolitik</i>
<i>Unemployment policies</i>	<i>Arbetslöshetspolitik</i>
<i>Economic policys</i>	<i>Ekonomisk politik</i>
<i>Fighting crime</i>	<i>Politik när det gäller brottsbekämpning</i>
<i>Security and defense respektive Foreign policy</i>	<i>Utrikes- och säkerhetspolitik respektive Försvarspolitik</i>
<i>Protection of the environment</i>	<i>Miljöpolitik</i>
<i>Social policy</i>	<i>Välfärdspolitik</i>
<i>Taxation policy</i>	<i>Skattepolitik</i>
<i>Immigration policy</i>	<i>Politik när det gäller flyktingar och invandring</i>

Matchade svarsalternativ från EES2009, F22, & EUP2009, F34. Se Appendix A för samtliga svarsalternativ och formuleringar.

Jag väljer att använda mig av alla de politikområden som jag bedömer är möjliga att matcha. Det är överensstämmelsen mellan väljare och valda inom olika områden jag vill se, jag har inget syfte i att ta reda på var på skalan de placerar sig. Flera av de tidigare representationsstudierna har delvis handlat om sakfrågor där man velat se till exempel hur väljare och valda ser på införandet av Euro, där frågan i sig haft betydelse.⁷¹ Min undersökning handlar snarare om att se överensstämmelsen genom att se om de har en gemensam syn på vilka områden som EU bör ha mest inflytande i, därav vill jag använda så många områden som möjligt.

Frågorna i undersökningarna som de olika grupperna har besvarat är inte exakt likadant formulerad men är ändå så bra överensstämmelse som det har varit möjligt. Exempelvis att *Social policy* inte är exakt samma som *Välfärdspolitik* (se Tabell 1), men jag har bedömt det som att de svarande antagligen uppfattat frågorna på ett liknande sätt. Eftersom frågan om jordbruk och fiske är en fråga i kandidatstudien medan två olika i väljarstudien har jag lagt ihop de frågorna. Desamma gäller frågorna om säkerhet, försvar och utrikespolitik som varit kombinerade på olika sätt i de båda studierna.

3.3.2 EU-inställning och valdeltagande

Eftersom att det är en såpass stor andel som väljer att inte rösta i Europaparlamentsval så ser jag det som relevant att på bästa möjliga sätt försöka undersöka hela svenska folkviljan i förhållande till parlamentsledamöterna, inte bara de som verkligen röstat. Det då man sedan tidigare vet är att det finns vissa grupper som av olika orsaker i lägre grad deltar i Europaparlamentsval och kanske blir sämre representerade. En sådan grupp som tidigare forskning visat har ett lägre valdeltagande än det genomsnittliga är de som är mer negativt inställda till EU. Detta

⁷¹ Thomassen, & Schmitt, *Policy representation*, 1997

sambandet har i Sverige länge varit starkt men har med tiden minskat.⁷² EU-inställning är en variabel som skulle kunna ha betydelse för undersökningen, och därför senare kommer kontrollera för. Då att mitt syfte är att undersöka hur väl folkviljan representeras av Europaparlamentarikerna i frågor om EU:s roll så skulle det kunna finnas en viss risk till att det i sämre utsträckning är folkviljan som undersöks om jag bara ser till de som verkligen röstat. Eftersom det finns ett samband mellan EU-inställning och valdeltagande så kommer jag, när jag jämför per parti, lägga ihop de som uppger att de röstat på ett visst parti och de som uppger att de inte röstat men svarat på vilket parti de mest troligt skulle ha röstat på om de hade röstat. Då de som inte röstat men ändå sagt sig vara närmast ett visst parti uppenbarligen är potentiella väljare så har jag valt att fortsätta kalla båda dessa grupperna sammanlagt för ”väljare” när jag jämför per parti.

Tabell 2: Partival och troligt partival

	Röstade på parti	Om man hade röstat	Totalt
Vänsterpartiet	51	23	74
Socialdemokraterna	239	191	430
Centerpartiet	65	20	85
Folkpartiet	120	33	153
Moderaterna	206	119	325
Kristdemokraterna	37	18	55
Miljöpartiet	107	53	160
Junilistan	34	6	37
Sverigedemokraterna	16	12	28
Feministiskt Initiativ	13	2	15
Piratpartiet	79	36	115

EUP2009: F11D ("Vad röstade du på?") & F17A ("Vilket parti skulle du röstat på, om du hade röstat? Vilket parti skulle du röstat på, om du inte hade röstat blankt?")

I undersökningen per parti har jag valt att ha med Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna, Miljöpartiet och Piratpartiet. Främst på grund utav att det var de som blev invalda men också för att antalet väljare i undersökningen hos de övriga partierna var få. Kristdemokraterna med 55 väljare i undersökningen är också få, men om man inte ser resultatet som absolut utan använder resultatet för att se generella mönster samtidigt som att man har detta i åtanke så anser jag det ändå som en meningsfull jämförelse.

Gällande kandidatundersökningen finns det liknande problem med få svarande. De svenska kandidaterna är totalt runt 160 stycken, där Piratpartiet endast är sex stycken medan Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har 22 svarande kandidater vardera. Eftersom de som valt att svara är omkring hälften av de som ställde upp är det inte heller säkert att deras åsikter är representativa vare sig för partiet eller de invalda i Europaparlamentet.

3.4 Metod

För att besvara mina frågeställningar så kommer jag genomföra undersökningen i tre steg. Först kommer jag göra en sammanlagd jämförelse. Därefter kommer jag dela upp per partier. Slutligen ska jag se om det är den allmänna inställningen till EU som påverkar vad man tycker om EU:s roll inom olika politikområden, och vad de olika partiernas kandidater och väljare har för inställning till det svenska EU-medlemskapet.

Jag använder mig av den redan insamlade datan från EUP och EES, främst frågorna 34 ("Enligt din mening, i vilken utsträckning bör besluten inom följande områden fattas på nationell nivå respektive EU-nivå?") respektive 22 ("To what extent should each of the following policy

⁷² Oscarsson, & Hedberg, *Från rekordlåg till rekordhög valdeltagande*, 2010, s.53; Oscarsson & Holmberg, *Åsiktsröstning*, 2010, s.122-123.

areas be decided at the national level and to what extent at the European level? Please rate each area on the scale.”). Under de frågorna finns ett antal politikområden som de svarande har placerat på en skala mellan EU-nivå och nationell nivå. Jag har valt att använda mig av nio av dessa politikområden, som varit möjliga att matcha mellan de olika undersökningarna (se tabell 1). Dessa områden är *Arbetslöshetspolitik, Ekonomisk politik, Brottsbekämpning, Miljöpolitik, Välfärdspolitik, Skattepolitik, Flykting- och Invandringspolitik, Utrikes- Säkerhets- & Försvarspolitik* och *Jordbruks- & Fiskepolitik*. Det första jag kommer göra är att helt enkelt ta fram medelvärdena av de svarande på dessa frågorna och politikområdena i de båda undersökningarna (EUP & EES). För att först mäta folkviljan kommer jag alltså se till samtliga svarande i EUP-undersökningen. I EES-undersökningen kommer jag uteslutande använda mig av de svenska kandidaterna och har därför kodat bort alla andra. I den första jämförelsen kommer jag att använda alla svenska kandidater sammanlagt.

Svarsskalorna som undersökningarna använder skiljer sig mellan EUP- och EES-undersökningen så har jag valt att koda om båda till att gå mellan 0 och 10. Eftersom jag var tvungen att göra om minst en av dem för att göra dem jämförbara så valde jag 0 - 10 för att det blir tydligt och lättförståeligt.

Varje resultat kommer jag redovisa genom diagram där de utvalda politikområdena finns på x-axeln och medelvärdet för den undersökta gruppen (väljare/kandidater/partitillhörighet) placeras på y-axeln. Där en placering i botten skulle betyda att medelvärdet för gruppen är 0, vilket skulle innebära att (i princip) samtliga i gruppen vill att beslut inom politikområdet endast ska fattas på nationell nivå. En placering

högst upp innebär istället att medelvärdet är 10 och att gruppen vill att beslut inom politikområdet uteslutande ska fattas på EU-nivå.

Efter den första undersökningen (Diagram 1) som ska visa på åsiktsöverensstämmelsen mellan samtliga väljare (folkviljan) och samtliga svenska kandidater, så kommer jag dela upp både väljarna och kandidaterna efter parti. Först genom ett diagram där man ser hur väljarna inom olika partier förhåller sig till varandra (Diagram 2) och sedan ett diagram (Diagram 3) där man ser åsiktsskillnaderna mellan olika partiers kandidater. Därefter kommer jag göra ett diagram per parti för att se hur åsiktsöverensstämmelsen ser ut mellan väljarna (de som uppgett att de röstat på ett parti och de som sagt vad de mest troligt skulle ha röstat på om de hade röstat⁷³) och deras kandidater.

För att se hur EU-inställning påverkar så kommer jag också ta fram medelvärdena (från EUP Fråga 34 & EES Fråga 22 med de nio politikområdena) för de som är positiva respektive negativa till det svenska EU-medlemskapet. Detta genom att från väljarstudien använda frågan ”*Är du i huvudsak för eller emot det svenska medlemskapet i EU eller har du ingen bestämd åsikt i frågan?*” med svarsalternativen ”*I huvudsak för det svenska medlemskapet i EU*”, ”*I huvudsak emot det svenska medlemskapet i EU*” eller ”*ingen bestämd åsikt i frågan*”.⁷⁴

I kandidatstudien är motsvarande fråga (EES F24) formulerad ”*Generally speaking, do you think that [country’s] membership of the European Union is a good thing, a bad thing, or neither good nor bad?*”. Svarsalternativen där är ”*good thing*”, ”*bad thing*” eller ”*neither good nor bad*”.⁷⁵ Jag har för att förenkla redovisningen och göra diagrammet tydligt valt att

⁷³ Holmberg, Oscarsson, & SCB, *Europaparlamentsvalsundersökning 2009* [datafil], 2013: F11D och F17A

⁷⁴ *ibid*, 2013: F37A

⁷⁵ EES 2009: F24

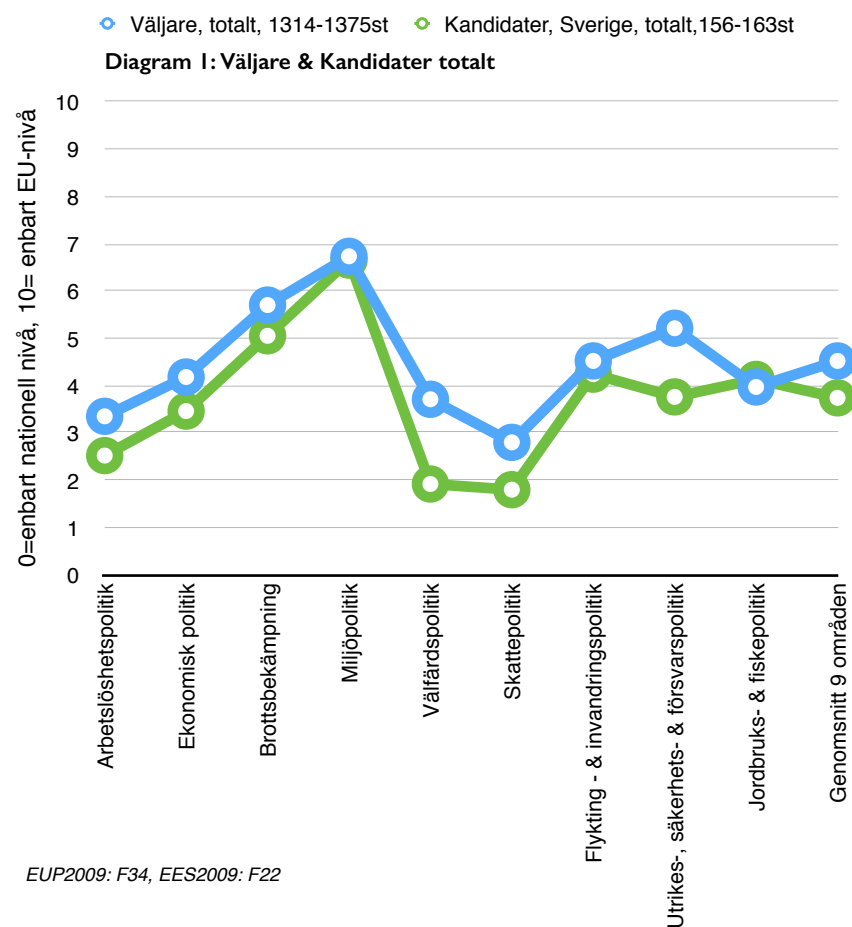
endast använda mig av de som svarat antingen *för* eller *emot* det svenska medlemskapet och därmed uteslutit de som uppgett att de inte har någon bestämd åsikt i frågan.

För att se om EU-inställning skulle kunna vara en förklaring till resultatet för de olika partiernas åsiktsöverensstämmelse, så kommer jag i Diagram 13 att visa parti för parti var väljarna respektive kandidaterna placerar sig på den femgradiga skalan för hur positiv man är till det svenska EU-medlemskapet. Jag använder mig av samma frågor som tidigare för att se till partitillhörighet och EU-inställning. Jag tar därifrån fram medelvärden för respektive grupp (väljare/kandidater per parti), där 1 betyder att man är emot medlemskapet och 5 att man är positiv till EU-medlemskap. Jag har också med de som svarat varken eller/ingen bestämd åsikt i frågan, vilka är kodade som 3.

4. Resultatredovisning

4.1 Sammanlagd jämförelse mellan väljare och kandidater

En första jämförelse görs mellan samtliga väljare och svenska kandidater som svarat på frågorna om på vilken nivå man vill se beslut inom *Arbetslöshetspolitik*, *Ekonomisk politik*, *Brottsbekämpning*, *Miljöpolitik*, *Välfärdspolitik*, *Skattepolitik*, *Flykting- & invandringspolitik*, *Utrikes- Säkerhets- & Försvarspolitik* och *Jordbruks- & Fiskepolitik*. Detta

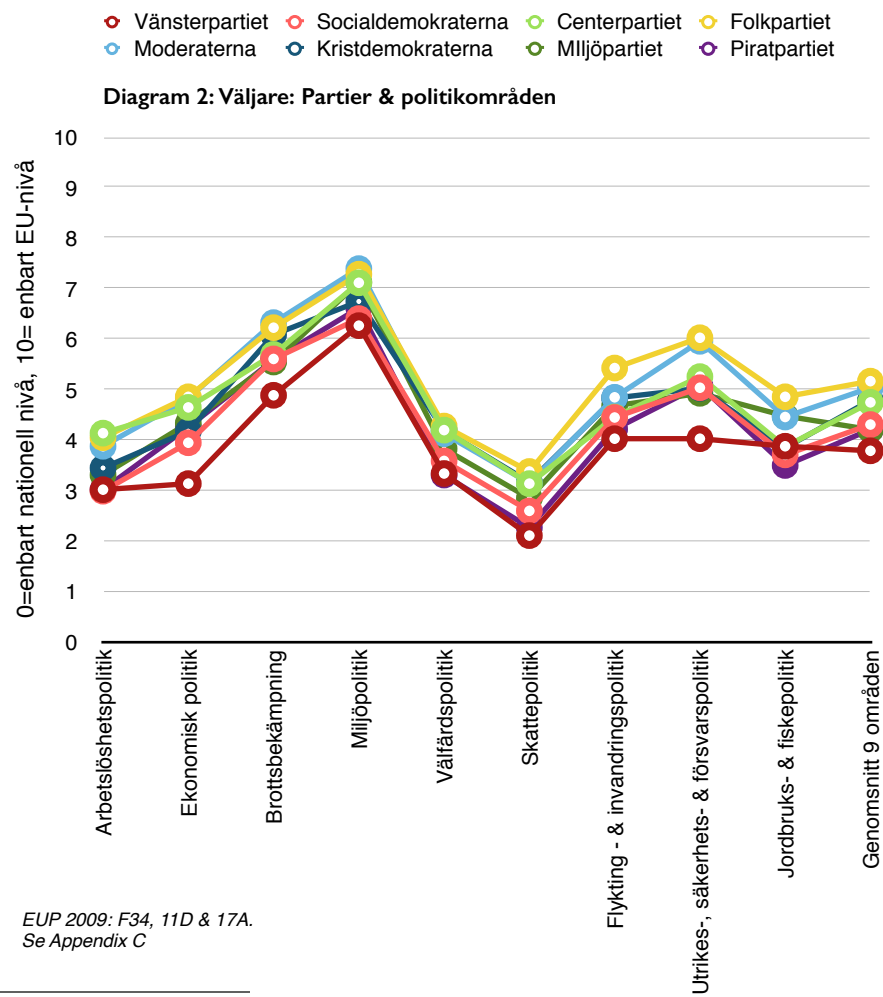
på en skala mellan enbart nationell nivå (0) och enbart EU-nivå (10). Man kan i Diagram 1 se att de resultaten följer tidigare studiers uppvisade mönster om på vilka områden som svenska väljare helst vill se EU-beslut på och på vilka områden man föredrar nationella beslut. Svenska väljare ser gärna att EU beslutar om *Miljöpolitik* men att bland annat *Ekonomisk politik* och *Välfärdspolitik* fattas mer nationellt. I övrigt kan man utläsa att väljarna i de flesta områden är något mer positiva till EU-beslut än de kandidater som besvarat undersökningen.

För att testa om de skillnader som uppvisas mellan väljare och kandidater är statistiskt signifikanta har medelvärdeskillnaderna prövats med ett t-test. T-testet prövar om det finns skillnader mellan grupperna som inte kan bortförklaras med slumpen. Signifikanstestet på det genomsnittliga medelvärdet av de nio undersökta politikområdena visar att det finns en statistiskt signifikant skillnad mellan väljare och kandidater. Även inom följande enskilda politikområdena finns det signifikanta skillnader; *Arbetslöshetspolitik*, *Ekonomiskpolitik*, *Brottsbekämpning*, *Välfärdspolitik*, *Skattepolitik*, och *Utrikes-, Säkerhets & Försvarspolitik*. Men inte gällande *Miljöpolitik*, *Flykting- & invandringspolitik* eller *Jordbruks- & Fiskepolitik* (se Appendix B).

4.2 Partier

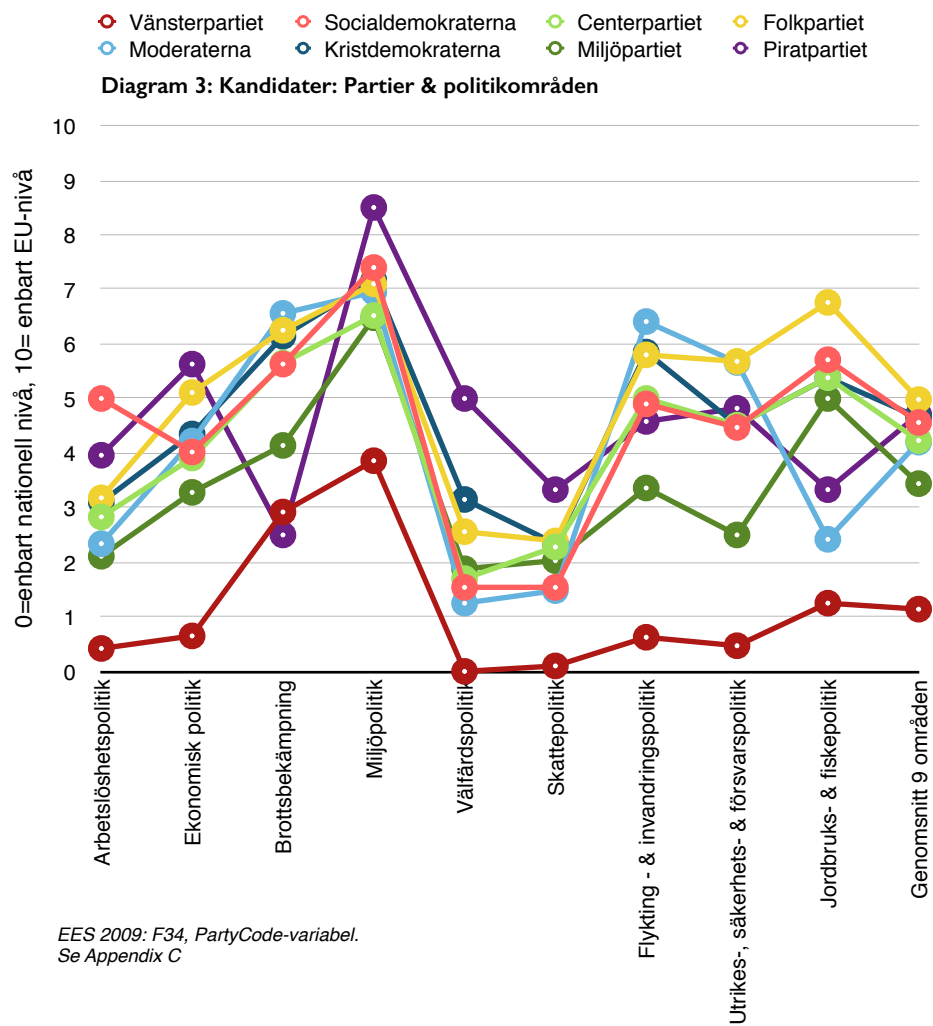
Åsiktsöverensstämmelse mellan partier per väljare och kandidater

En jämförelse av väljares partitillhörighet (som röstande eller vad de skulle ha röstat på om de röstat) och kandidaterna så ser man tydligt att väljarna är mer eniga

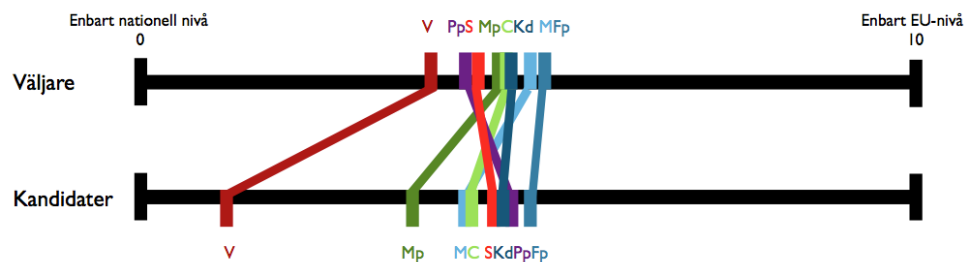
⁷⁶ Holmberg, *Representerar riksdagen svenska folket*, 2014, s. 104

(Diagram 2) som grupp än kandidaterna (Diagram 3). Detta stämmer väl överens med tidigare nationella undersökningar mellan riksdagspartier och väljare, där man har jämfört resultaten med en solfjäder då representanternas åsikter är mer spridda mot ytterligheter medan väljarna samlas i mitten.⁷⁶

För att se om solfjädersmönstret finns även här har jag gjort en figur för att visa skillnaderna mellan partiets väljare och kandidater. Jag använder mig av genomsnittet av de nio olika politikområdena och placerar ut partiernas medelvärden på skalan mellan 0 till 10.

Figur 1: Åsikter om nivå av beslut: Genomsnittsvärden av nio politikområden hos väljare och kandidater per parti.

EUP 2009 & EES 2009, se Appendix C

Det visar en halv solfjäder, att Vänsterpartiet och Miljöpartiet är mer skeptiska till beslut på EU-nivå än deras väljare. Dessa två partier är också de två partier som har den största uttalade skepsisen mot EU.⁷⁷ Partierna till höger är dock inte mer positiva till EU-beslut än deras väljare. Skillnaderna mellan väljarna och kandidaterna inom Vänsterpartiet och Miljöpartiet är statistiskt signifikanta men inte hos övriga partier (se Appendix C).

Genomsnittet av samtliga politikområden ger en bild av överensstämmelsen inom olika grupper eller partier, men det behöver inte säga något om vad man anser att EU:s roll bör vara. Det då det kan finnas stora skillnader mellan de olika områdena och också olika förklaringar till det. Jag väljer ändå att här använda mig av genomsnitt eftersom att jag ändå tror att det ger en en mer samlad bild över

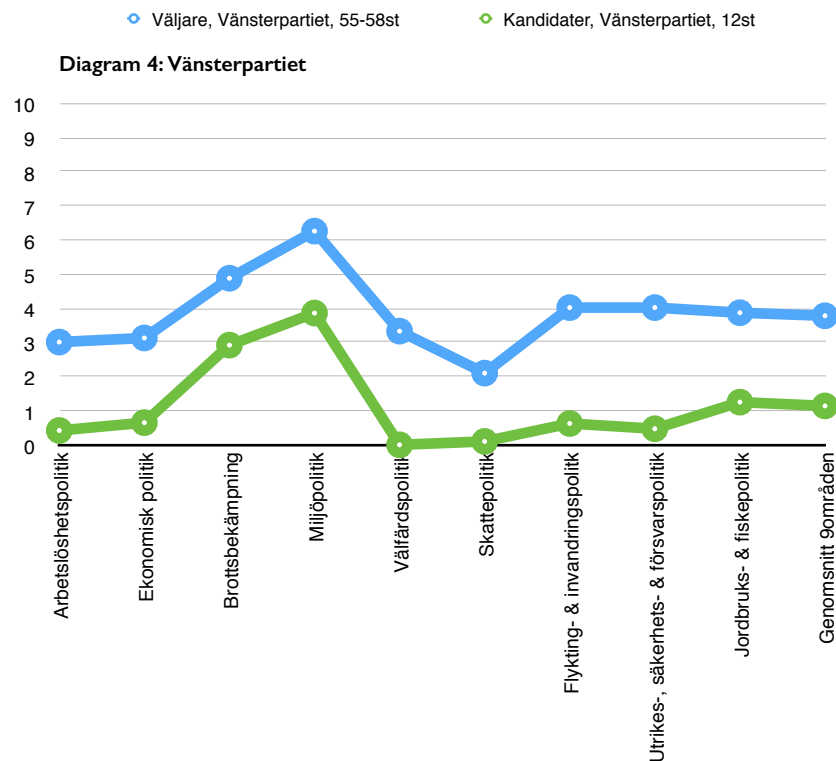
⁷⁷ Oscarsson, & Holmberg, *Åsiktsröstning*, 2010, s. 112

åsiktsöverensstämmelsen än bara ett enskilt politikområde. I nästa kapitel där jag redovisar åsiktsöverensstämmelsen mellan väljare och kandidater, parti för parti så har jag som sista jämförelse med det genomsnittliga medelvärdet av de olika politikområden, dvs samma värden som redovisas i Figur 1.

Åsiktsöverensstämmelse mellan väljare och kandidater per parti:

Jag kommer här gå igenom var och ett av partierna för att se hur samstämmiga deras väljare och kandidater är i åsikterna om på vilken nivå man tycker att beslut inom de olika politikområden ska fattas. Samtliga siffror och signifikanstest från diagrammen i kapitlet finns i Appendix C. Med undantag av partivariabeln är Diagram 4 - Diagram 11 är alla utformade på samma sätt.⁷⁸

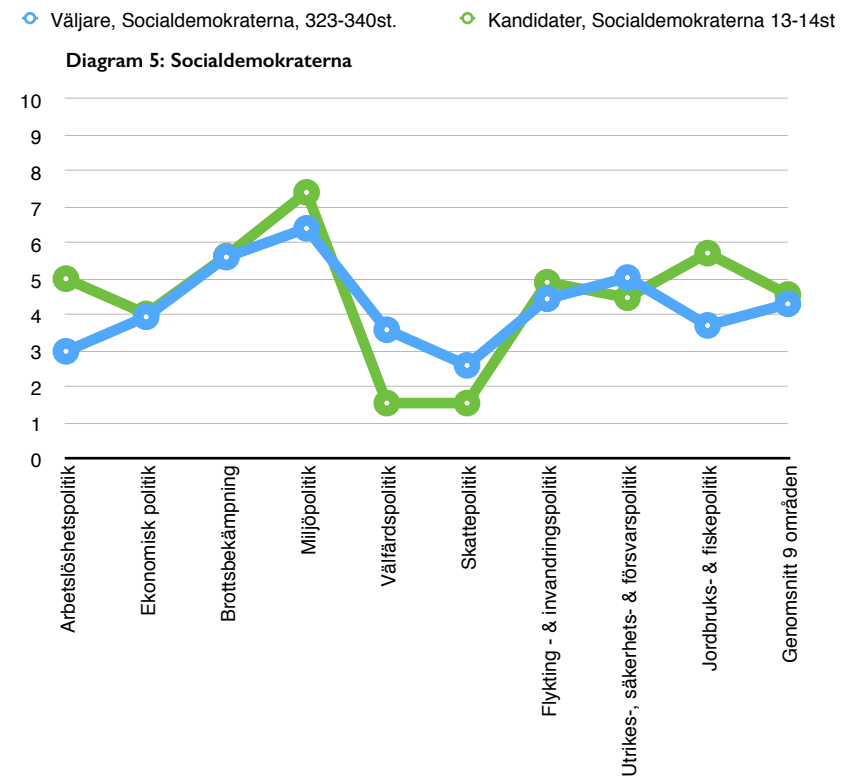
Vänsterpartiet

EUP2009 & EES2009. Se fotnot 78 och Appendix C.

Vänsterpartiet är det enda partiet med signifikanta skillnader mellan väljare och kandidater inom samtliga undersökta politikområden. Väljarna är genomgående mer positiva till beslut på EU-nivå än deras partis kandidater. Även om Vänsterpartiets väljare i majoriteten av politikområdena har det lägsta genomsnittet i jämförelse med andra väljare (se Diagram 2), så är det betydligt mindre skillnad än bland Vänsterpartiets kandidater och övriga partiernas kandidater (se Diagram 3).

Socialdemokraterna

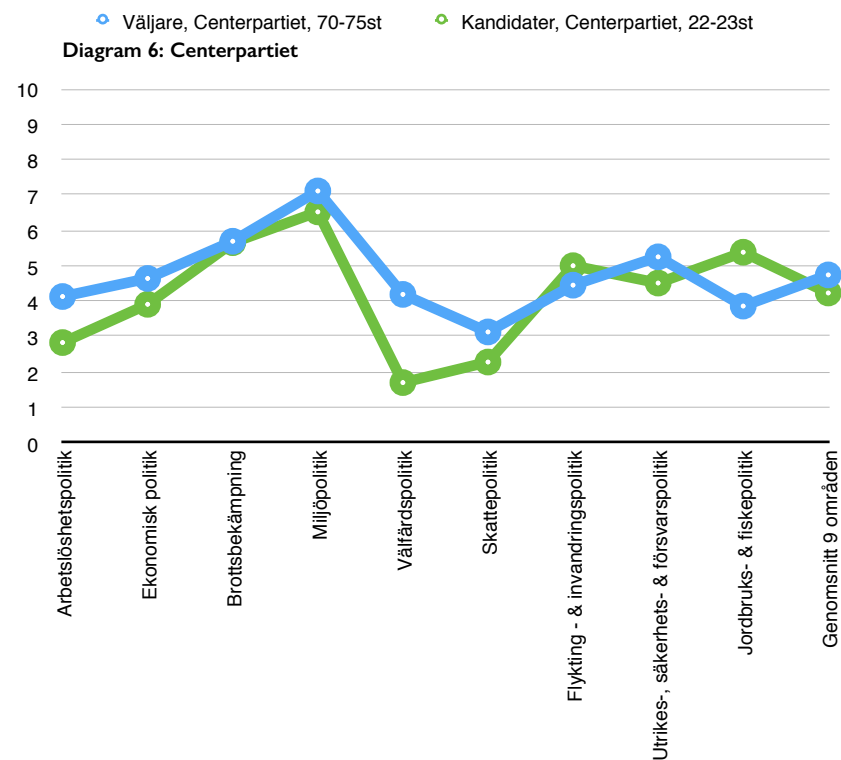

EUP2009 & EES2009. Se fotnot 78 och Appendix C.

⁷⁸ 0=Enbart nationell nivå. 10=Enbart EU-nivå. Medelvärden från partiernas väljare respektive kandidater. Politikområdesvariabeln: EUP 2009 Fråga 34 (väljare) & EES 2009 Fråga 22 (kandidater). Partitillhörighetsvariabeln: EUP 2009 Fråga 11D & 17A (väljare) & EES 2009 korsat med varje partinamn från "290. Party Code" ur datamängden. Se AppendixC för tabell och frågeformuleringar.

Socialdemokraterna är ett av de två partierna som har kandidater som tenderar att vara något mer positiva till EU än dess väljare även om det inte är signifikant. Förhållandet mellan väljare och kandidater är precis som i flera andra partier att väljarna är mer jämna i sina åsikter medan de högsta och lägsta genomsnitten finns hos kandidaterna. De största avvikelserna mellan väljare och kandidater finns inom *Arbetslöshetspolitik*, *Välfärdspolitik* och *Jordbruks- & Fiskepolitik*, som alla är statistiskt signifikanta.

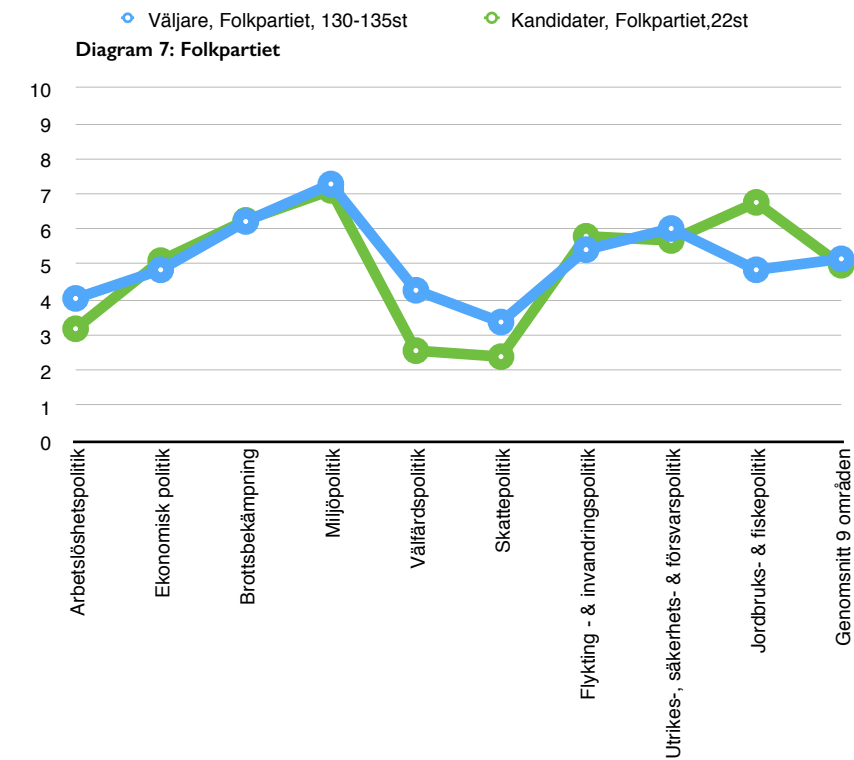
Centerpartiet

EUP2009 & EES2009. Se fotnot 78 och Appendix C.

I åsiktsöverensstämmelsen mellan Centerpartiets väljare och kandidater finns det signifikanta skillnader inom precis samma tre politikområden som hos Socialdemokraterna; *Arbetslöshetspolitik*, *Välfärdspolitik* och *Jordbruks- & fiskepolitik*. Dessa tre områden är de tre områden där flest partier har störst skillnader mellan väljare och kandidater. Inom två av dessa, *Arbetslöshetspolitik* och *Välfärdspolitik* är det Centerpartiets väljare som är mer positivt inställda till EU-inflytande, medan det är kandidaterna som är mer positiva till EU-nivå inom *Jordbruks- & Fiskepolitik*.

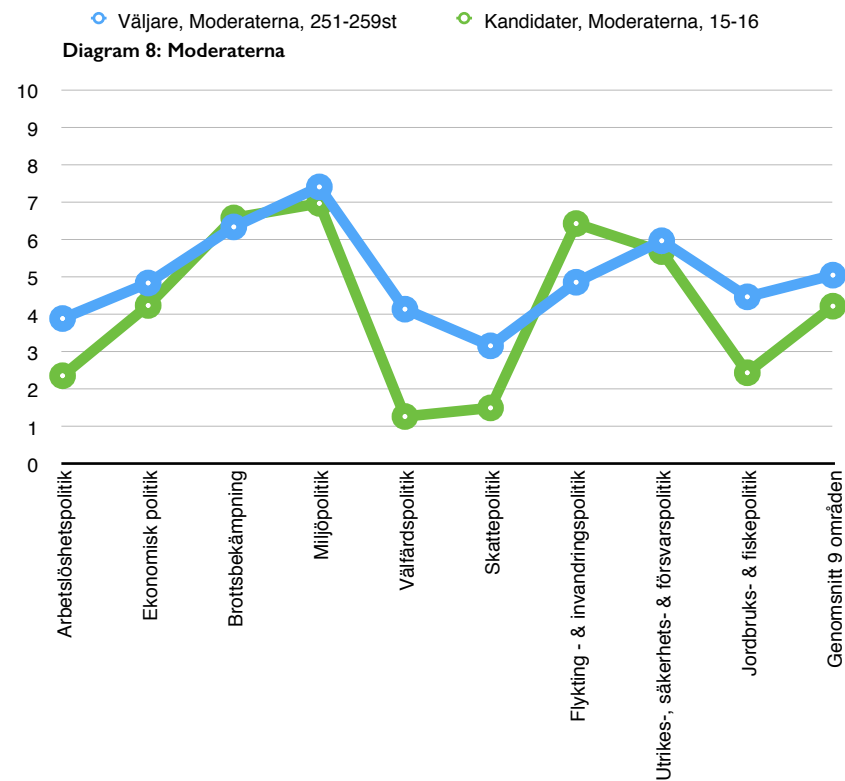
Folkpartiet

EUP2009 & EES2009. Se fotnot 78 och Appendix C.

Även Folkpartiets väljare följer mönstret med att väljarna är mer jämna än kandidaterna i sina åsikter om var man tycker att besluten ska fattas. Folkpartiets kandidater är också likt flertalet andra partiers kandidater mer negativa till beslut om skatter och välfärd på EU-nivå än deras väljare. Det är dock bara skillnaderna i *Välfärdsolitik* och *Jordbruks- & Fiskepolitik* som är signifikanta. Väljarna är mer positiva än kandidaterna till beslut om *Välfärdsolitik* på EU nivå, men mindre positiva till *Jordbruks- & Fiskepolitik* i förhållande till sina kandidater.

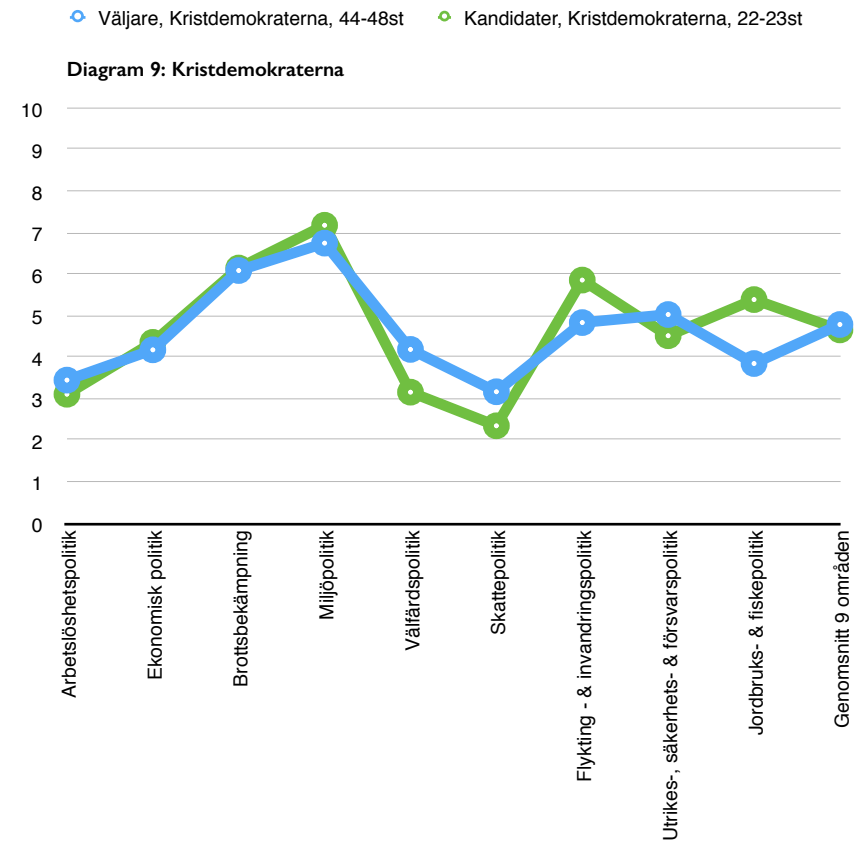
Moderaterna

EUP2009 & EES2009. Se fotnot 78 och Appendix C.

Inom alla de fyra områden (*Arbetslöshetspolitik*, *Välfärdsolitik*, *Skattepolitik* och *Jordbruks- & fiskepolitik*) där det finns signifikanta skillnader mellan Moderaternas väljare och kandidater är det väljarna som är mer positiva till beslut på EU-nivå än kandidaterna. Även här kan man se mönster som att väljarnas åsikter om beslutsnivå är mer jämnt medan kandidaternas är mer spridda.

Kristdemokraterna

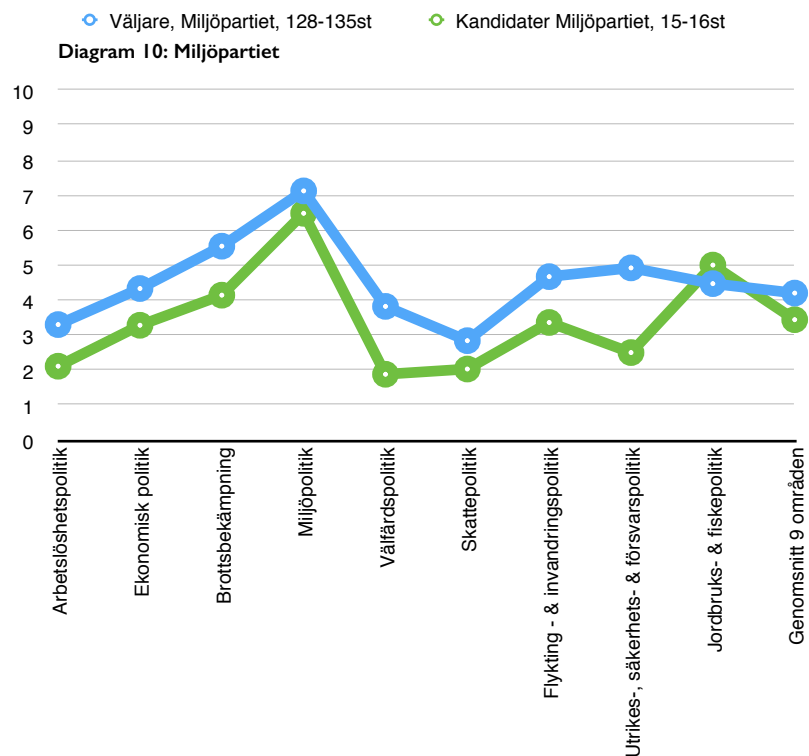

EUP2009 & EES2009. Se fotnot 78 och Appendix C.

Den enda frågan där det finns en signifikant skillnad hos Kristdemokraterna är i *Jordbruks- & Fiskepolitiska* frågor, där kandidaterna är något mer positiva till EU-beslut. I övrigt är överensstämmelsen inom Kristdemokraterna god där det totala genomsnitt av de nio undersökta politikområdena skiljer sig med 0,13 på den tiogradiga skalan, vilket gör dem till det parti med bäst total åsiktsöverensstämmelse.

Miljöpartiet

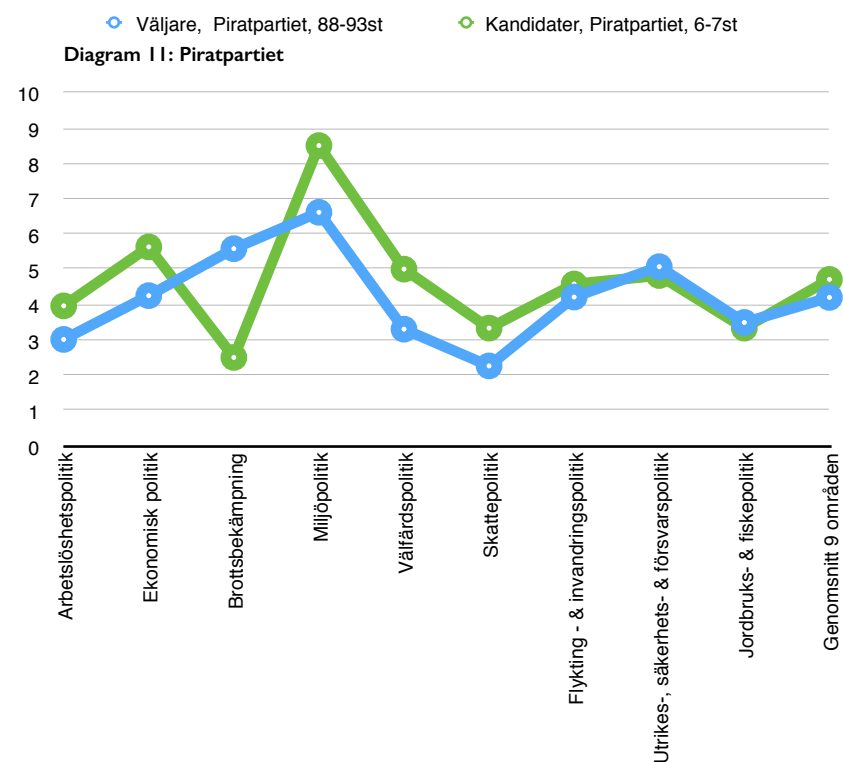

EUP2009 & EES2009. Se fotnot 78 och Appendix C.

Miljöpartiets väljare är genomgående mer positiva till beslut på EU-nivå än kandidaternas, utom gällande *Jordbruks- & Fiskepolitik* där kandidaterna är något mer positiva även om den skillnaden inte är signifikant. Miljöpartiet är också det enda

partiet utöver Vänsterpartiet där genomsnittet av samtliga nio politikområden har en signifikant skillnad mellan väljare och kandidater. Störst skillnad mellan Miljöpartiets väljare och kandidater om hur stor EU:s roll ska vara finns inom *Utrikes- Säkerhets- & Försvarspolitik*, vilket är ett område där övriga partiers överensstämmelse är relativt god (med undantag för Vänsterpartiets).

Piratpartiet

EUP2009 & EES2009 Se fotnot 78 och Appendix C.

Hos Piratpartiets kandidater är det stora skillnader i hur mycket EU-inflytande man vill ha beroende på politikområde. Det då medelvärdet om att lagstifta för

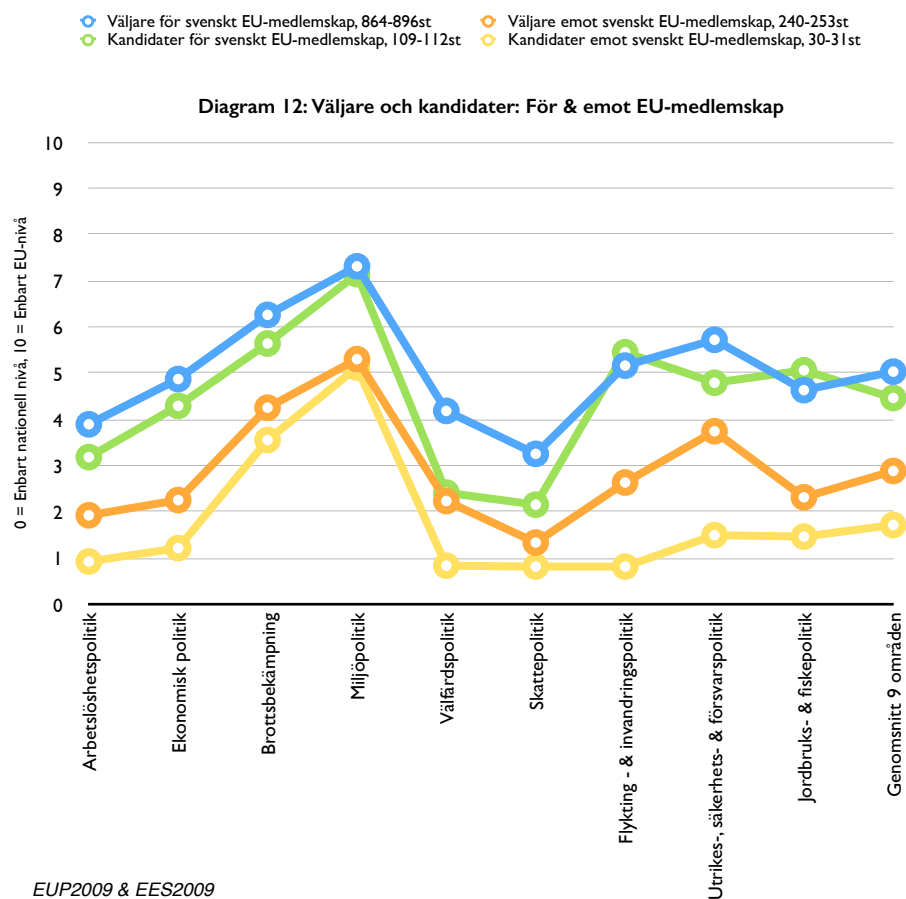
Brottsbekämpning på EU-nivå är lägre än hos något av de övriga partierna i undersökningen, samtidigt som man mer än något annat parti vill ha beslut om *Miljöpolitik* på EU-nivå. Men då väljarna inom flera områden har mer jämna åsikter så ser det ändå ut som god representation om man bara ser till det totala genomsnittliga värdet på de nio områdena. Det enda område där det finns signifikanta skillnader mellan väljarna och kandidaterna är inom *Brottsbekämpning* där väljarna är betydligt mer positiva till beslut på EU-nivå.

Sammanfattning om åsiktsöverensstämmelsen hos partierna

I undersökningarna per parti (Diagram 4-11) kan man se att där det funnits statistiskt signifikanta skillnader i åsiktsöverensstämmelsen mellan väljare och kandidater så har det 21 gånger varit att kandidaterna varit mer skeptiska än väljarna (varav nio gånger hos Vänsterpartiet). Endast fem gånger var resultatet det omvända med att kandidaterna varit mer positiva till beslut på EU-nivå (varav fyra gånger gällande *Jordbruks- & Fiskepolitik*). I de övriga 46 jämförelserna så har det inte funnits några statistiskt signifikanta skillnader.

4.3 EU-inställning

Min tredje frågeställning handlade om hur inställningen till EU-medlemskapet påverkar åsikterna för vilka politikområden man vill att EU ska besluta om. För att besvara den frågeställningen så gör jag först ett diagram med medelvärdena från frågorna om på vilken nivå man vill att olika politikområden ska beslutas, uppdelat i

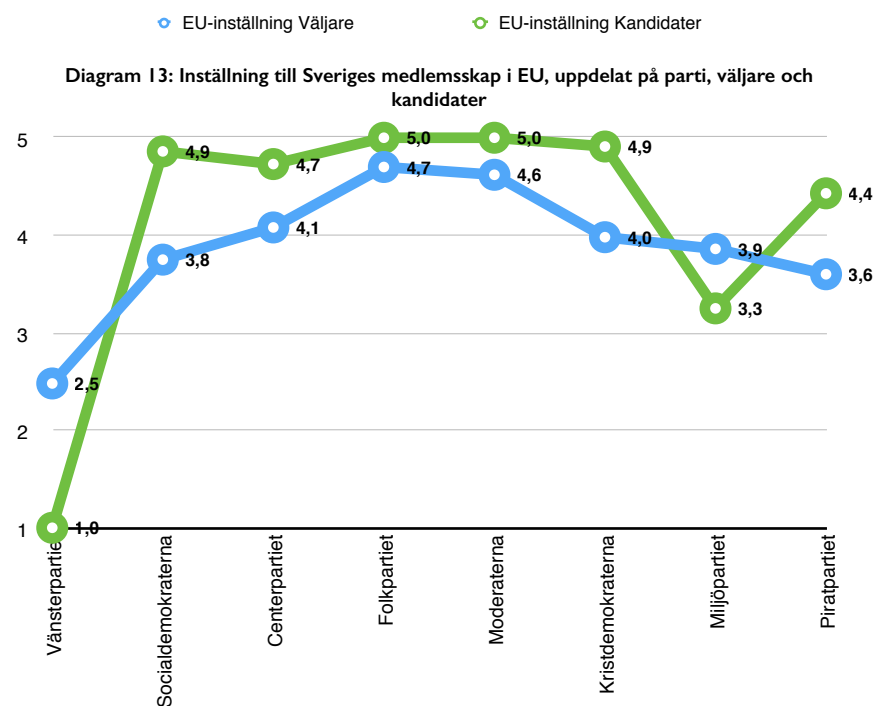

EUP2009 & EES2009
Se Appendix D

fyra grupper; *Väljare för svenskt EU-medlemskap*, *Väljare emot svenskt EU-medlemskap*, *Kandidater för svenskt EU-medlemskap* och *Kandidater emot svenskt EU-medlemskap*. Där kan man se samtliga grupper följer ett liknande mönster i vilka områden man helst vill se på EU nivå och vilka områden man helst vill se på nationell nivå. Man kan också se att väljarna tenderar att oftast vara något mer positiva än kandidaterna med samma EU-inställning. De som är positiva till EU-medlemskapet följer varandra ganska bra och de som är negativa till medlemskapet har ganska lika åsikter. *Välfärdspolitiken* är dock ett undantag då kandidater för ett svenskt EU-medlemskap och väljare mot EU-medlemskapet är de som bäst överensstämmer.

Det finns alltså ett mönster i hur mycket EU-inflytande man vill se i de olika politikområdena beroende på inställningen till EU-medlemskapet. Det är dock ungefär samma politikområden man helst vill se på EU-nivå respektive nationell-nivå, men i olika utsträckning. Jag vill nu se hur väljarna och kandidaterna hos varje parti ställer sig till EU-medlemskapet för att se om det stämmer överens med resultaten i det föregående kapitlet (om att kandidaterna oftare var mer skeptiska till EU-nivån än väljarna) och om det då kan vara en del i förklaringen till resultaten.

Diagram 13 skulle kunna förklara åsiktsavvikelserna hos i alla fall Vänsterpartiet då man även här ser att deras kandidater är betydligt mer skeptiska till EU än väljarna. Vänsterpartiets väljare är ändå de mest EU-skeptiska väljarna. Endast hos Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Kristdemokraterna är skillnaderna i åsikter mellan väljare och kandidater signifikanta (se Appendix E). Detta är enda gången förutom i frågan om var man ska besluta om *Jordbruks- och Fiskepolitik* som det finns en signifikant skillnad mellan Kristdemokraternas väljare och kandidater.

EUP2009 & EES2009
Se Appendix E

Generellt tenderar dock kandidaterna snarare vara mer positiva till EU än väljarna. Skillnaderna är inte alltid så stora men Diagram 13 skulle inte förklara mönstret i de tidigare tabellerna då kandidaterna snarare varit mer skeptiska. Däremot så överensstämmer detta snarare med vad tidigare undersökningar visat om att politiker är mer positiva till EU än väljare.⁷⁹ Resultatet här skulle kunna bero på att det bara finns tre svarsalternativ och då kandidaterna är så pass få är det inte så konstigt att resultatet kan bli 4,7 (av 5) eller mer hos fem av partierna, dvs att nästintill alla har

⁷⁹ Holmberg, *Lagom makt till EU*, 1996, s. 259-261

⁸⁰ Holmberg, *Representerar riksdagen svenska folket*, 2014, s. 104-105

svarat att de "huvudsakligen är positiv till EU-medlemskap". Även i denna jämförelsen är väljarna mer eniga i sina åsikter över partigränserna i förhållande till kandidaterna, likt solfjädersmönstret.⁸⁰

5. Slutsats & Diskussion

Mitt syfte med uppsatsen har varit att genom mina frågeställningar se hur väl de svenska representanterna i Europaparlamentet representerar de svenska väljarna i vad man tycker att EU:s roll bör vara. Min första frågeställning handlade om att ta reda på hur den totala åsiktsrepresentationen mellan väljare och valda i dessa frågor ser ut, om representanterna i Europaparlamentet och väljarna har en liknande syn på hur stor roll EU ska ha inom olika politikområden.

Genomgående i hela uppsatsen har vi sett att det finns en ganska stor samstämmighet mellan svenska väljarna och de svenska kandidaterna i vilka områden man helst vill se på EU-nivå respektive nationell nivå. Men hur mycket varierar. När medelvärden har tagits fram på hur mycket EU/nationell-nivå man har velat se inom olika politikområden så har *Miljöpolitik* i samtliga jämförelser varit det område med högst medelvärde, d v s det område man helst vill se på EU-nivå. Även tidigare studier har visat att svenska väljare prioriterar miljöpolitik på EU-nivå⁸¹, men nu vet vi att det också gäller svenska kandidater. Vilket inte alls är ett självklart ställningstagande då det endast var Sveriges och Luxemburgs väljare som i Eurobarometern 2009 rankade miljöpolitik som det område som EU främst bör betona.⁸²

Men det finns ändå avvikelser mellan väljarna och kandidaterna. På sex av de nio undersökta områdena finns signifikanta skillnader när man ser till det totala med alla väljare och alla kandidater; *Arbetslöshetspolitik*, *Ekonomisk politik*, *Brottsbekämpning*, *Välfärdspolitik*, *Skattepolitik* och *Utrikes-, Säkerhets- & Försvarspolitik*. Inom samtliga dessa områden är det väljarna som är mer positiva till beslut på EU-nivå. Inom *Miljöpolitik*, *Flykting- & Invandringspolitik*, och *Jordbruks- & Fiskepolitik* finns inga signifikanta

skillnader mellan väljare och kandidater. Inom *Skattepolitik*, *Välfärdspolitik* och *Utrikes-, Säkerhets- & Försvarspolitik* är skillnaderna som störst och kandidaterna är där minst ett steg mindre positiva, på den tiogradiga skalan, till EU-nivån än väljarna.

Min andra frågeställnings syfte var att ta reda på hur åsiktsöverensstämmelsen mellan väljarna och kandidaterna ser ut inom olika partier. Den jämförelsen visade att åsiktsöverensstämmelsen varierar hos olika partier. Vänsterpartiet har signifikanta skillnader mellan väljare och kandidater på samtliga områden. Kristdemokraterna och Piratpartiet enbart skiljer sig på ett område var, *Jordbruks- & Fiskepolitik* respektive *Brottsbekämpning*. Hos Kristdemokraterna har väljarna och kandidaterna nästan identiska positioneringar på de övriga politikområdena. Majoriteten av de övriga partierna har tre eller fyra områden där åsikterna om EU:s roll inom området går isär. Nästan alla partier är oense när det gäller *Välfärdspolitik*, och i samtliga fall är det väljarna som är mer positiva till EU-nivån. *Jordbruks- & Fiskepolitik* är ett annat område där väljarna och kandidaterna är oeniga i sex av nio partier. Här är kandidaterna hos Socialdemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna mer positiva än väljarna till EU-inflytande medan det omvända gäller hos Vänsterpartiet och Moderaterna. Om man ser till genomsnittet av alla de undersökta områdena hos varje parti är det bara Vänsterpartiet och Miljöpartiet som har en statistiskt signifikant skillnad.

Överlag så följer ändå de olika partiernas väljare och kandidater varandra i vilka politikområden som man anser att EU:s roll ska vara som störst respektive minst. Solfjädermönstret som tidigare setts i representationsstudier finns här med. Väljarna är mer eniga som grupp än kandidaterna, och när man ser till var och ett av partiernas

⁸¹ Oskarsson, *Vi och dom*, 2010; EuropeanCommission, *Special Eurobarometer 308*, 2009

⁸² EuropeanCommission, *Special Eurobarometer 308*, 2009

diagram (Diagram 4-11) så kan man att kandidaternas nivåer ofta varierar mer än väljarnas. Vänsterpartiet särskiljer sig då deras kandidater är betydligt mer skeptiska till EU-nivån än deras väljare, och övriga partier.

Vad som är god representation beror på vilken syn man har på representation. De stora variationerna mellan Vänsterpartiets väljare och kandidater skulle exempelvis kunna förklaras med att kandidaterna "går före" likt *Run-from-above*-perspektivet. Om Vänsterpartiets kandidater velat föra fram sina väljares åsikter så bra som möjligt har de dock misslyckats. Men mönstret överensstämmer tydligt med tidigare undersökningar. Även i Vasilopoulou & Gattermanns studie blev resultatet att vänsterpartier och EU-skeptiska partier sällan åsiktsrepresenterar sina väljare än högerpartier och de mer EU-positiva partierna.⁸³

Min tredje frågeställning handlade om huruvida inställningen till EU-medlemskapet påverkar mönstret för vad man tycker att EU ska besluta om, och om EU-inställningen hos väljare och kandidater inom de olika partierna överensstämmer och då skulle kunna förklara tidigare resultat. Vi kunde i Diagram 12 se att det finns ett sådant mönster, att de EU-positiva genomgående vill se mer beslut på EU-nivå men att väljarna oftast är mer positiva än kandidaterna trots samma inställning till EU-medlemskapet. När det gällde de olika partierna var det däremot snarare tvärtom, hos de flesta partierna var det kandidaterna som var något mer positiva. Endast hos tre partier var skillnaderna signifikanta mellan väljare och kandidater i inställningen till EU-medlemskapet. Men de olika partiernas åsiktsöverensstämmelse verkar inte enkelt kunna förklaras med inställning till EU-medlemskapet, även om EU-inställningen verkar påverka vilken grad av EU-inflytande man vill ha inom olika politikområden.

Det finns en brist i min undersökning i att flera partier har få deltagare, både väljare och kandidater, vilket gör att resultatet inte behöver vara representativt för partierna. Andra partier så som Sverigedemokraterna hade varit intressant att ha med i undersökningen, framförallt med tanke på att det är ett EU-skeptiskt högerparti och då uppfyller ett ideologiskt område som inte finns med i min undersökning.

Man kan också diskutera om detta verkligen är ett mått på EU:s roll. Jag ville se skillnaderna mellan olika områden, om det finns en skillnad på vad man tycker att EU ska göra. Det anser jag att denna undersökningen visar ganska väl var det finns skillnader och inte. Däremot så kan det finnas bakomliggande faktorer som skulle kunna påverka resultatet. Till exempel skulle en allmän inställning till ett område kunna vara att man inte vill ha särskilt mycket lagstiftning på varesig nationell statlig nivå eller EU-nivå. Möjligtvis skulle det kunna vara en sådan orsak till att flera partiers kandidater är skeptiska till välfärdspolitik på EU-nivå. På det viset, att det finns fler nivåer och alternativ till beslutsrätt än EU och nationell nivå, är inte alternativen i skalan helt uttömmande och ömsesidigt uteslutande.

Sammanfattningsvis så är det svårt att både mäta och bedöma vad god representation är. Det här är mitt försök att se hur åsiktsrepresentationen mellan väljare och kandidater ser ut när det gäller åsikter om vad EU:s roll bör vara. Utifrån olika perspektiv kan man sedan tolka representationen. Åsiktsöverensstämmelsen skulle jag ändå vilja bedöma som ganska god då det mellan svenska väljare och kandidater finns en liknande syn på vilka områden som man tycker EU ska ha inflytande i och vilka områden man helst vill se ska beslutas i nationellt.

---

⁸³ Vasilopoulou, & Gattermann, *Matching policy preferences: the linkage between voters and MEPs*, 2013

Framförallt uppfattar jag den som god med tanke på konsekvenserna för *Andra rangens val*, med hur lite frågorna om vad EU egentligen ska göra diskuteras och att kunskapen om EU är bristfällig.

Däremot så varierar utsträckningen av hur mycket EU-nivå man vill se på de olika områdena hos olika partier och de med olika EU-inställning. Hur åsiktsöverensstämmelsen ser ut inom olika partier är också varierande, från väldigt bra till väldigt dåligt.

Det vore intressant att i framtida forskning undersöka hur detta ser ut i andra länder. Eftersom vi i och med detta kan se att Sveriges kandidater och svenska väljare har liknande åsikter om vilka områden man vill att EU:s roll ska vara stark och inte, så vore det av intresse att se övriga länders överensstämmelse då man vet att andra EU-medborgares prioriteringar för EU:s politikområden ser annorlunda ut. Dessutom vore det optimala att göra en liknande undersökning på enbart de verkligen invalda ledamöterna eftersom att det inte är säkert att kandidaterna i denna studien representerar deras åsikter.

6. Referenser

- EES 2009 - se Weßels, Bernhard, WZB, Berlin, : European Parliament Election Study 2009
- EES, European Parliament Election Study 2009, *Voter study*, 2009, <http://www.piredeu.eu/public/EES2009.asp>, hämtad 2015-01-06
- European Election Studies, *European Election Studies (EES)*, <http://eeshomepage.net> hämtad 2015-01-03
- Ekman, Joakim, & Linde, Jonas, *Den motvillige europén*, ur *Väljarbeteende i Europaval*, Oscarsson, Henrik, & Holmberg, Sören (red.), Göteborg; Göteborgs Universitet Statsvetenskapliga institutionen, 2010
- Esaisasson, Peter, & Holmberg, Sören, *Representation from above*, Aldershot: Dartmouth Publishing Company, 1996
- EUP 2009 - se Holmberg, Sören, Oscarsson, Henrik och Statistiska Centralbyrån. *Europaparlamentsvalsundersökning 2009* [datafil]
- European Commission, *Special Eurobarometer 308- The Europeans in 2009*, EB71.1, 2009, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_308_en.pdf hämtad 2014-11-17
- Europeiska Unionen, *EU - En överblick: Europaparlamentet*, http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_sv.htm hämtad 2014-11-14
- Europeiska Unionen, Europaparlamentet, *Om parlamentet; Organisation och arbete*, <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/sv/0025729351/Organisation-och-arbete.html> hämtad 2014-11-14
- Europeiska Unionen, The European Parliament: *The citizen's voice in the EU*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014 <http://www.europarl.europa.eu/pdf/divers/EN%20EP%20brochure.pdf> hämtad 2015-03-07
- Farrell, David, Hix, Simon, & Scully, Roger, 'EPRG MEP Survey 2010 Dataset: 2011 Release', 2011, <http://www2.lse.ac.uk/government/research/resgroups/EPRG/MEPsurveyData.aspx> hämtad 2014-11-27
- Follesdal, Andreas, & Hix, Simon, *Why there is a democratic deficit in the EU: A response to Majone and Moravcsik*, ur *JCMS 2006 Volume 44. Number 3*. pp.533–62, Oxford: Blackwell Publishing Ltd, 2006
- Giebler, Heiko, Haus, Elmar & Weßels, Bernhard., *2009 European Election Candidate Study, Codebook Advance Release V2*, Social Science Research Center Berlin (WZB), 2009
- Giebler, Heiko, & Weßels, Bernhard., *2009 European Election Candidate Study, Methodological Annex*, Social Science Research Center Berlin (WZB), 2009
- Gilljam, Mikael, & Holmberg, Sören, *Sveriges första Europaparlamentsval*, Stockholm: Norstedts juridik, 1998, http://www4.gu.se/statsvetenskap/sveriges_forsta_europaparlamentsval.pdf

- Hedberg, Per, & Oscarsson, Henrik, *Från rekordlåg till rekordhög valdeltagande*, ur *Väljarbeteende i Europaval*, kap. 3, Oscarsson, Henrik, & Holmberg, Sören (red.), Göteborg: Göteborgs Universitet Statsvetenskapliga institutionen, 2010
- Hix, Simon, Noury, Abdul, & Roland, Gerard, *Power to the Parties: Cohesion and Competition in the European Parliament 1979-2001*, *British journal of political science* 35 (5), s. 209-234, Cambridge University Press, 2005
- Holmberg, Sören, & Esaiasson, Peter, *De folkvalda*, Stockholm: Bonniers Fakta Bokförlag AG, 1988
- Holmberg, Sören, *Lagom makt till EU*, ur *Statsvetenskaplig Tidskrift* 1996, årg 99, nr. 3, 1996
- Holmberg, Sören, *Opinionsstödet för EU*, ur *Europaopinionen*, kap. 1, Holmberg, Sören (mfl.), Göteborg: Statsvetenskapliga institutionen, 2001
- Holmberg, Sören, *Representerar riksdagen svenska folket*, ur *Svenska politiker*, kapitel 6, Stockholm: Santérus Förlag, 2014
- Holmberg, Sören, Oscarsson, Henrik och Statistiska Centralbyrån. *Europaparlamentsvalsundersökning 2009* [datafil], Göteborgs universitet, Statsvetenskapliga institutionen [producent], 2012, Göteborg, Sverige: Svensk Nationell Datatjänst (SND) [distributör], 2013. (Accessed 17 november 2014) (EUP 2009)
- Kumlin, Staffan, *Missnöje på hemmaplan*, ur *Europaopinionen*, kap. 5, Holmberg, Sören (mfl.), Göteborg: Statsvetenskapliga institutionen, 2001
- Marsh, Michael & Mikhaylov, Slava, *European Parliament elections and EU governance*, *Living Rev. Euro. Gov.* 5, 2010 <http://europeangovernance.livingreviews.org/Articles/lreg-2010-4/download/lreg-2010-4Color.pdf>
- Marsh, Michael, & Norris, Pippa, *Political representation in the European Parliament*, ur *European Journal of Political Research* Vol. 32 No. 2, 1997, Dordrecht/Boston/London: Kluwer Academic Publishers. Editors; Laver, Michael, & Mair, Peter
- Oscarsson, Henrik, & Hedberg, Per, *Från rekordlåg till rekordhög valdeltagande*, ur *Väljarbeteende i Europaval*, kap. 3, Oscarsson, Henrik, & Holmberg, Sören (red.), Göteborg: Göteborgs Universitet Statsvetenskapliga institutionen, 2010
- Oscarsson, Henrik, & Holmberg, Sören, *Personröstning*, ur *Väljarbeteende i Europaval*, kap. 11, Oscarsson, Henrik, & Holmberg, Sören (red.), Göteborg: Göteborgs Universitet Statsvetenskapliga institutionen, 2010
- Oscarsson, Henrik, & Holmberg, Sören, *Åsiktsröstning*, ur *Väljarbeteende i Europaval*, kap. 6, Oscarsson, Henrik, & Holmberg, Sören (red.), Göteborg: Göteborgs Universitet Statsvetenskapliga institutionen, 2010
- Oscarsson, Maria, *Vi och dom*, ur *Väljarbeteende i Europaval*, kap. 5, Oscarsson, Henrik, & Holmberg, Sören (red.), Göteborg: Göteborgs Universitet Statsvetenskapliga institutionen, 2010
- Pitkin, Hanna Fenichel, *The concept of representation*, London: University of Carolina Press, 1967

Reif, Karlheinz & Schmitt, Hermann, *Nine Second-Order National Elections - A Conceptual Framework For The Analysis Of European Election Result*, Ur European Journal Of Political Research 1980 Vol. 8 Issue 1, Amsterdam: Elsevier Scientific Publishing Company, 1980, <http://onlinelibrary.wiley.com/store/10.1111/j.1475-6765.1980.tb00737.x/asset/j.1475-6765.1980.tb00737.x.pdf?v=1&t=i3g1up8o&s=3c25e80c9cc872f380abca5eb8fc6da517eeec19>

Statistiska Centralbyrån, *Europaparlamentsval, valundersökningen: Fakta om Valundersökningen*, http://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Demokrati/Allmanna-val/Europaparlamentsval-valundersokningen/12422/Fakta-om-statistiken/ hämtad 2015-03-04

Tallberg, Jonas, *EU:s politiska system*, 5:e upplagan, Lund: Studentlitteratur, 2013

Thomassen, Jacques, & Schmitt, Hermann, *Political representation and legitimacy in the European Union*, New York: Oxford University Press, 1999

Thomassen, Jacques, & Schmitt, Hermann, *Policy representation* ur European Journal of Political Research Special issue Political Representation in the European Parliament Vol. 32, No. 2, October, 1997

Vasilopoulou, Sofia, & Gattermann, Katjana, *Matching policy preferences: the linkage between voters and MEPs*, Journal of European Public Policy, Vol. 20, No. 4, 606–625, 2013

Weßels, Bernhard, WZB, Berlin, *European Parliament Election Study 2009, Candidate Study*, GESIS Data Archive, Cologne, ZA5048 Data file Version 2.0.0, Advance Release, 2011 (Accessed 24/11-2014) <http://www.piredeu.eu/public/EES2009.asp>

Westerståhl, Jörgen, *Den kommunala självstyrelsen 1, Ett forskningsprogram*, Stockholm: Alm & Wiksell Förlag AB, 1970

Wägerud, Lena, *Politisk representation, partier på reträtt i svensk statsvetenskap?*, Statsvetenskaplig tidskrift Vol.112, Nr.5, 2010, <http://journals.lub.lu.se/index.php/st/article/viewFile/8286/7415>

7. Appendix

Appendix A: De olika utformningarna på frågorna om EU:s roll inom olika politikområden i EUP & EES

European Election Studies Candidate study 2009	Den svenska Europaparlaments- valsundersökningens väljarstudie 2009
Frågeformulering, fråga 22: "To what extent should each of the following policy areas be decided at the national level and to what extent at the European level? Please rate each area on the scale."	Frågeformulering, fråga 34: "Enligt din mening, i vilken utsträckning bör besluten inom följande områden fattas på nationell nivå respektive EU-nivå?".
Agriculture & fisheries	Jordbrukspolitik
Unemployment policies	Arbetslöshetspolitik
Economic policys	Ekonomisk politik
Fighting crime	Politik när det gäller brottsbekämpning
Regional development	Försvarspolitik
Security and defense	Miljöpolitik
Protection of the environment	Social välfärdspolitik
Monetary policy	Utbildnings- och forskningspolitik
Health	Skattepolitik
Social policy	Politik när det gäller flyktingar och invandring
Education	Räntepolitik
Basic rules for broadcasting and press	Utrikes- och säkerhetspolitik
Scientific and technological research	Jakt- och viltvårdspolitik
Foreign policy	Fiskepolitik
Taxation policy	
Development aid policy	
Immigration policy	

EUP 2009 Fråga 34 & EES 2009 Fråga 22

Orangemarkerade områden är de som jag har uteslutit då jag bedömt att de inte varit möjliga att matcha

Appendix B : Signifikanstest av samtliga väljares och kandidaters medelvärden om beslutsnivå av olika politikområden. EES kandidatstudie 2009 (F22),

		Mean	SD	N	t	Two-tailed P value
Arbetslöshetspolitik	Väljare	3,35	2,71	1361		
	Kandidater	2,52	2,42	161		
	T-test				3,71	0,0002
Ekonomisk politik	Väljare	4,18	2,7	1354		
	Kandidater	3,46	2,46	162		
	T-test				2,24	0,0012
Brottsbekämpning	Väljare	5,7	2,89	1363		
	Kandidater	5,05	2,42	163		
	T-test				2,76	0,0059
Miljöpolitik	Väljare	6,73	2,9	1375		
	Kandidater	6,65	1,29	161		
	T-test				0,346	0,7294
Välfärdspolitik	Väljare	3,71	2,76	1346		
	Kandidater	1,92	2,27	159		
	T-test				7,87	0,0001
Skattepolitik	Väljare	2,8	2,65	1360		
	Kandidater	1,8	2,2	161		
	T-test				4,60	0,0001
Flyktning- & invandringspolitik	Väljare	4,52	3,15	1358		
	Kandidater	4,24	3,00	161		
	T-test				1,07	0,2840
Utrikes- Säkerhets & Försvarspolitik	Väljare	5,21	2,6	1314		
	Kandidater	3,76	2,79	162		
	T-test				6,6427	0,0001
Jordbruk- & Fiskepolitik	Väljare	3,97	2,52	1316		
	Kandidater	4,13	3,01	161		
	T-test				0,7434	0,4573
Genomsnitt 9 områden	Väljare	4,52	1,9	1233		
	Kandidater	3,74	1,83	156		
	T-test				4,8372	0,0001

Samtliga svarande på de utvalda politikområdena i frågorna EUP 2009 Fråga 34 (" Enligt din mening, i vilken utsträckning bör besluten inom följande områden fattas på nationell nivå respektive EU-nivå?") & EES 2009 Fråga 22 (" To what extent should each of the following policy areas be decided at the national level and to what extent at the European level? Please rate each area on the scale."). Övriga än de svenska kandidaterna är bortkodade. Svarsalternativen är omkodade till 0-10skala. Genomsnittet bygger på medelvärdet hos samtliga nio politikområden för väljarna respektive kandidaterna. Gulmarkering innebär att det finns statistiskt signifikanta skillnader (95%) på området mellan medelvärdena hos de svarande väljarna och kandidaterna.

Appendix C: Medelvärden av åsikter om beslutsnivåer inom olika politikområden hos olika partiers väljare och kandidater.

	Väljare/ Kandidater	Arbetslöshetsp olitik	Ekonomisk politik	Brottsbekämpn ing	Miljöpolitik	Välfärdspolitik	Skattepolitik	Flyktning - & invandringspol itik	Utrikes-, säkerhets- & försvarspolitik	Jordbruks- & fiskepolitik	Totalt genomsnitt
Vänsterpartiet	Väljare	3,01	3,13	4,88	6,26	3,33	2,1	4,02	4,02	3,87	3,84
	Kandidater	0,42	0,65	2,92	3,86	0	0,1	0,625	0,47	1,25	1,14
	Differens	2,59	2,48	1,96	2,4	3,33	2	3,395	3,55	2,62	2,7
Socialdemokraterna	Väljare	2,98	3,94	5,6	6,4	3,58	2,59	4,44	5,03	3,7	4,25
	Kandidater	5	4,02	5,63	7,4	1,54	1,54	4,9	4,47	5,71	4,47
	Differens	-2,02	-0,08	-0,03	-1	2,04	1,05	-0,05	0,56	-2,01	-0,22
Centerpartiet	Väljare	4,13	4,64	5,69	7,11	4,19	3,13	4,45	5,25	3,86	4,72
	Kandidater	2,83	3,91	5,65	6,52	1,7	2,28	5	4,51	5,38	4,2
	Differens	1,3	0,73	0,04	0,59	2,49	0,85	-0,55	0,74	-1,52	0,52
Folkpartiet	Väljare	4,04	4,85	6,22	7,28	4,27	3,37	5,42	6,02	4,85	5,15
	Kandidater	3,18	5,11	6,25	7,1	2,56	2,39	5,8	5,68	6,76	4,98
	Differens	0,86	-0,26	-0,03	0,18	1,71	0,98	-0,38	0,34	-1,91	0,17
Moderaterna	Väljare	3,87	4,82	6,32	7,39	4,12	3,14	4,84	5,95	4,45	4,99
	Kandidater	2,34	4,22	6,56	6,95	1,25	1,48	6,41	5,66	2,42	4,14
	Differens	1,53	0,6	-0,24	0,44	2,87	1,66	-1,57	0,29	2,03	0,85
Kristdemokraterna	Väljare	3,44	4,17	6,08	6,74	4,18	3,16	4,83	5,02	3,84	4,61
	Kandidater	3,1	4,35	6,14	7,17	3,15	2,34	5,85	4,51	5,38	4,33
	Differens	0,34	-0,18	-0,06	-0,43	1,03	0,82	-1,02	0,51	-1,54	0,28
Miljöpartiet	Väljare	3,3	4,33	5,54	7,12	3,82	2,84	4,67	4,92	4,47	4,56
	Kandidater	2,11	3,28	4,14	6,48	1,88	2,03	3,36	2,5	5	3,42
	Differens	1,19	1,05	1,4	0,64	1,94	0,81	1,31	2,42	-0,53	1,14
Piratpartiet	Väljare	3,01	4,25	5,58	6,61	3,3	2,26	4,21	5,07	3,49	4,2
	Kandidater	3,96	5,63	2,5	8,5	5	3,33	4,58	4,82	3,33	4,63
	Differens	-0,95	-1,38	3,08	-1,89	-1,7	-1,07	-0,37	0,25	0,16	-0,43

0=enbart nationell nivå, 10= enbart EU-nivå. Väljare: EUP 2009: Fråga 34 ("Enligt din mening, i vilken utsträckning bör besluten inom följande områden fattas på nationell nivå respektive EU-nivå?" med utvalda politikområden som alternativ); omkodat från 1-7 till 0-10. Kandidater: EES 2009: Fråga 22 ("To what extent should each of the following policy areas be decided at the national level and to what extent at the European level? Please rate each area on the scale."); omkodat från 1-9 till 0-10. Partitillhörighet från EUP 2009 Fråga 11D ("Vilket parti röstade du på?") & 17A, ("Vilket parti skulle du röstat på, om du hade röstat? Vilket parti skulle du röstat på, om du inte hade röstat blankt?") och "partycode"-variabeln från EES 2009:s datamängd. Gul: T-test har visat att det finns en statistiskt säkerställd (till 95%) skillnad mellan kandidater & väljare. Blått: högsta uppmätta värde hos väljare och kandidater inom varje parti. Grönt: lägsta uppmätta värde hos väljare och kandidater inom varje parti.

Appendix D: Medelvärden av åsikter om beslutsnivåer inom olika politikområden, hos väljare respektive kandidater med olika inställning till det svenska EU-medlemskapet

	Arbetslöshetspolitik	Ekonomisk politik	Brottsbekämpning	Miljöpolitik	Välfärdspolitik	Skattepolitik	Flyktning - & invandringspolitik	Utrikes-, säkerhets- & försvarspolitik	Jordbruks- & fiskepolitik	Genomsnitt 9 områden
Väljare för svenskt EU-medlemskap, 864-896st	3,89	4,87	6,26	7,31	4,18	3,25	5,16	5,72	4,63	5,03
Väljare mot svenskt EU-medlemskap, 240-253st	1,92	2,25	4,25	5,3	2,23	1,33	2,63	3,74	2,31	2,88
Kandidater för svenskt EU-medlemskap, 109-112st	3,18	4,29	5,64	7,14	2,41	2,15	5,45	4,79	5,06	4,46
Kandidater mot svenskt EU-medlemskap, 30-31st	0,92	1,21	3,55	5,12	0,83	0,81	0,81	1,49	1,46	1,71

Åsikter om beslutsnivåer av de olika politikområdena, EUP fråga 34 & EES fråga 22 (se Appendix A). Båda omkodade till att gå från 0-10, där 0= enbart nationell nivå och 10= enbart EU-nivå.

Uppdelat på väljare och kandidater med olika inställning till det svenska EU-medlemskapet.

Väljare: EUP frågan 37A: "Är du i huvudsak för eller emot det svenska medlemskapet i EU eller har du ingen bestämd åsikt i frågan?" med svarsalternativen "I huvudsak för det svenska medlemskapet i EU", "I huvudsak emot det svenska medlemskapet i EU" eller "ingen bestämd åsikt i frågan". Man har också kunnat välja på att uppges ett "annat svar", eller "vet inte/vill ej svara".

Kandidater, endast svenska: EES Fråga 24 är formulerad "Generally speaking, do you think that [country's] membership of the European Union is a good thing, a bad thing, or neither good nor bad?" varsalternativen är "good thing", "bad thing" eller "neither good nor bad". Jag har uteslutit alla svarsalternativ utom de som är "för" eller "emot" för att göra det tydligt.

Appendix E: Partiers väljare och kandidaters inställning till EU-medlemskapet

		Mean	SD	N	t	Two-tailed P-value
Vänsterpartiet	Väljare	2,4795	1,70057	73		
	Kandidater	1,0000	0,0000	12		
	T-test				2,9987	0,0036
Socialdemokraterna	Väljare	3,7459	1,57767	429		
	Kandidater	4,8571	0,53452	14		
	T-test				2,6279	0,0089
Centerpartiet	Väljare	4,0824	1,46557	85		
	Kandidater	4,7273	0,93513	22		
	T-test				1,9594	0,0527
Folkpartiet	Väljare	4,6954	0,97292	151		
	Kandidater	5,0000	0,0000	22		
	T-test				1,4648	0,1448
Modernaterna	Väljare	4,6185	1,03143	325		
	Kandidater	5,0000	0,0000	16		
	T-test				1,4774	0,1405
Kristdemokraterna	Väljare	3,9818	1,58103	55		
	Kandidater	4,9091	0,42640	22		
	T-test				2,7021	0,0085
Miljöpartiet	Väljare	3,8608	1,66442	158		
	Kandidater	3,2500	1,77012	16		
	T-test				1,3909	0,1661
Piratpartiet	Väljare	3,5965	1,66015	114		
	Kandidater	4,4286	1,51186	7		
	T-test				1,2927	0,1986

Partitillhörighet: EUP 2009 11D ("Vad röstade du på?" & 17A . EES 2009 Variabel 290 Partycode.

Inställning till EU-medlemskap omkodat till en 5gradigskala där siffrorna inom parentes visar de nya värdena: EUP 2009 37A ("Är du i huvudsak för eller emot det svenska medlemskapet i EU eller har du ingen bestämd åsikt i frågan?" med svarsalternativen "I huvudsak för det svenska medlemskapet i EU" (5), "I huvudsak emot det svenska medlemskapet i EU" (1) eller "ingen bestämd åsikt i frågan". (3) "annst svar" och "vill ej svara" har uteslutits)
EES 2009 Fråga 24 ("Generally speaking, do you think that [country's] membership of the European Union is a good thing, a bad thing, or neither good nor bad?". Svarsalternativen där är "good thing"(5), "bad thing"(1) eller "neither good nor bad" (3).

Gult innebär att skillnaderna mellan väljare och kandidater är statistiskt signifikanta till 95%.